ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1973

Στις αρχές του Νοέμβρη του ’73 τα πράγματα λοιπόν είχαν πάρει το δρόμο της *«φιλελευθεροποίησης»* της χούντας. Όμως σ’ αυτή τη διαδικασία έδειχναν ότι αντιτίθενται και προσπαθούσαν να κερδοσκοπήσουν οι διάφοροι πολιτικοί της προδιχτατορικής περιόδου. Ήδη όπως αναφέραμε έχει προηγηθεί η ανταρσία στο ναυτικό που χαραχτηρίστηκε μεν σαν *«οπερέττα»* από τη χούντα παρ’ όλα αυτά όμως έκφραζε την αναταραχή που επικρατούσε και τις συγκρουόμενες απόψεις για την πορεία που έπρεπε να ακολουθηθεί. Οι απόψεις στο μπλόκ της εξουσίας συμφωνούσαν στην ανάγκη της *«ομαλοποίησης»*. Διαφωνούσαν στη διαδικασία που θα ’πρεπε να εφαρμόσουν.
Στη μεγάλη *«αντιστασιακή»* εφημερίδα *«Βραδυνή»* ο Β. Σταματελόπουλος γνωστός χουντικός δημοσιεύει μια σειρά άρθρων που εξηγεί την πολιτική κατάσταση και προσπαθεί ν’ ανοίξει το δρόμο της επιστροφής στον αυτοεξόριστο αστό πολιτικό Καραμανλή.

ΠΕΜΠΤΗ 1 ΝΟΕΜΒΡΗ

Ο υπουργός παιδείας Σιφναίος ανακοινώνει τις κυβερνητικές αποφάσεις σχετικά με τα φοιτητικά αιτήματα. Η κυβέρνηση δηλώνει ότι θα εξασφαλίσει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να γίνουν αδιάβλητες φοιτητικές εκλογές. Ξαναδίνει το δικαίωμα αναβολής από το στρατό σ' όλους τους φοιτητές που είχαν στρατευτεί γιατί συμμετείχαν στις φοιτητικές κινητοποιήσεις. Οι φοιτητές δέχονται σα νίκη τους αυτά τα μέτρα. Είναι αντίθετοι στη συγκρότηση προσωρινών εφορευτικών επιτροπών από αριστούχους σπουδαστές για τη προετοιμασία των εκλογών. Επιμένουν στα παλιότερα αιτήματά τους για αύξηση των δαπανών για την παιδεία, καθιέρωση της δημοτικής, δωδεκάμηνη θητεία για όλους τους Έλληνες, κατάργηση των διαταγμάτων 93/69, 720/70, 1947/73, κατάργηση του σπουδαστικού της Ασφάλειας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 3 ΝΟΕΜΒΡΗ

Αναγγέλεται για τις 4 Νοέμβρη το μνημόσυνο του Γ Παπανδρέου, όπου θα βρεθούν ο Π. Κανελλόπουλος και διάφορα μέλη της Ένωσης Κέντρου απ όλη την Ελλάδα. Οι κομματικοί παράγοντες της ΕΚ θα επιδιώξουν σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες να ανταλλάξουν απόψεις για την πολιτική κατάσταση και κυρίως να συζητήσουν τη *«λύση Καραμανλή»*.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ - ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΝΟΕΜΒΡΗ

Αιματηρά επεισόδια με δεκάδες τραυματίες γίνονται μετά το μνημόσυνο. Συλλαμβάνονται πολίτες. Η αστυνομία ανεβάζει το αριθμό των συλληφθέντων σε 37. Τα επεισόδια γίνονται κύρια κοντά στο Α' Νεκροταφείο και διαρκούν από τις *11:30* έως τις *13:40*. Οι συγκεντρωμένοι είναι 15-20.000. Τα συνθήματα που κυριαρχούν είναι: *«ΟΛΟΙ ΕΝΩΜΕΝΟΙ»*, *«ΕΞΩ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ»*, *«ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»*, *«ΤΑΫΛΑΝΔΗ»*, *«ΔΕΝ ΣΕ ΘΕΛΕΙ Ο ΛΑΟΣ, ΠΑΡ' ΤΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΙ ΜΠΡΟΣ»*, *«ΕΛΛΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ»*, *«114»*.

15-20.000 άτομα στο μνημόσυνο του Γ. Παπανδρέου

Ισχυρές δυνάμεις των αστυνομικών προσπαθούν να συγκρατήσουν 5.000 άτομα που είχαν πάει στο μνημόσυνο και στη συνέχεια θέλησαν να κατευθυνθούν στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη. Σφοδροί λιθοβολισμοί, οδοφράγματα από τη μεριά των πολιτών και πυροβολισμοί στον αέρα από τους αστυνομικούς. Συλληφθέντες διαδηλωτές απελευθερώνονται από τα χέρια αστυνομικών. Ομάδες διαδηλωτών καταδιώκουν ομάδες αστυνομικών με ξύλα και βροχή από πέτρες. Οι συγκρούσεις διασκορπίζονται σε αρκετά σημεία της Αθήνας. Άγριοι ξυλοδαρμοί πολιτών - διαδηλωτών από τους αστυνομικούς. Τα επεισόδια τελειώνουν με τη διάλυση μικροομάδων στην Πατησίων, κοντά στο Πολυτεχνείο.
Το ίδιο βράδυ το BBC μεταδίδει:

«Οι ελπίδες του ελληνικού καθεστώτος περί ειρηνικής μεταβάσεως προς την κοινοβουλευτικήν Δημοκρατία υπέστησαν σήμερα σοβαρό πλήγμα όταν ξέσπασαν άγριες μάχες μεταξύ της αστυνομίας και ορισμένων διαδηλωτών. Η πρώτη κρίσιμη δοκιμασία για την κυβέρνηση του κ Μαρκεζίνη έδειξε στην πραγματικότητα ότι είναι μικρότερες από ποτέ άλλοτε οι πιθανότητες συμβιβασμού μεταξύ αυτού και των αντιπάλων του».

Αστυνομικοί συλλαμβάνουν διαδηλωτή, για να τον απελευθερώσουν στη συνέχεια άλλοι διαδηλωτές

Οι αστοί πολιτικοί, σαν ένα από τα μέσα κερδοσκοπίας κύρια ψηφοφόρων και κατά δεύτερο λόγο για να ξαναμπολιάσουν τη συνείδηση του κόσμου με κοινοβουλευτικές αυταπάτες ανάγγειλαν το μνημόσυνο του Παπανδρέου για τις 4 Νοέμβρη. Παράλληλα με διάφορες συνεννοήσεις προετοίμαζαν τον γυρισμό του Καραμανλή. Έτσι εξηγείται και το ότι ανοιχτά πλέον αρχίζουν να κινητοποιούνται όχι τόσο σε ολοκληρωτική ρήξη με τη χούντα αλλά με στόχο το βρέσιμο της πιο πρόσφορης διαδικασίας. Μιας και γνωρίζουν πολύ καλά ότι η αντίθεση του κόσμου μπορεί να εκδηλωθεί με κατεδαφιστικό τρόπο. Ανάλογη και αποκαλυπτική είναι η διατύπωση του Ράλλη:

«...Εγώ προσωπικά, στο διάστημα της 7ετίας φοβόμουν ότι, όταν θα έφθανε η ώρα της αλλαγής, η εκτόνωση του λαού και προς παντός των νέων, ύστερα από την καταπίεση τόσων ετών δικτατορίας, θα γινόταν με τρόπο πολύ επικίνδυνο για τη δημοκρατία. Κατεδαφιστικό θα έλεγα. Ευτυχώς όμως...» (Γ. Ράλλης, Άρθρα, λόγοι, συνεντεύξεις, σελ. 20)

Διαδηλωτές πετροβολούν τους αστυνομικούς κατά τη διάρκεια των επεισοδίων μετά το μνημόσυνο στο Α΄ νεκροταφείο. Ντοκουμέντο που παρουσιάστηκε στη δίκη των 17 στις 8 Νοέμβρη.

Όμως το μνημόσυνο στέκεται αφορμή για να εκδηλώσει ο λαός έμπρακτα την μέχρι τότε καταπιεσμένη αντίθεσή του.
Με αφορμή την προσπάθεια 5.000 διαδηλωτών να καταθέσουν στεφάνι στον Άγνωστο Στρατιώτη ξεσπούν βίαιες συγκρούσεις με τους αστυνομικούς που βρίσκονται έκπληκτοι στο ξέσπασμα τέτοιας οργής. Ακολουθεί άγριος λιθοβολισμός των αστυνομικών που υποχωρούν και αναγκάζονται να πυροβολήσουν στον αέρα. Διαδηλωτές οπλισμένοι με ξύλα κυνηγούν αστυνομικούς και στις αντεπιθέσεις τους στήνουν οδοφράγματα. Μέσα από τα χέρια αστυνομικών ελευθερώνονται διαδηλωτές που έχουν συλληφθεί.
Οι συγκρούσεις ξαπλώνονται και σ' άλλα σημεία της Αθήνας. Όταν διαλύονται οι διαδηλώσεις, η ειδησεογραφία μας πληροφορεί ότι μια ομάδα κοντά στο Πολυτεχνείο είναι από τις τελευταίες που διαλύονται. Πάνω σ' αυτό χρειάζεται να παρατηρήσουμε ότι όπως αποδείχνεται και από τις κατοπινές ενέργειες των διαδηλωτών - φοιτητών, το Πολυτεχνείο είχε αρχίσει να επιλέγεται στην αρχή ενστιχτώδικα και στη συνέχεια πιο συνειδητά σαν χώρος που προσφερόταν για την παραπέρα προπαγάνδιση της ανάπτυξης του αγώνα.
Αυτό είχε αποδειχτεί από την εμπειρία των προηγούμενων κινητοποιήσεων των φοιτητών (κατάληψη Νομικής) όπου υπήρχε πρόβλημα επικοινωνίας με τον έξω κόσμο. Έτσι υπάρχει συνέχεια προσπαθειών γύρω από το Πολυτεχνείο που μπορούμε να τις χαραχτηρίσουμε σαν δοκιμές. Αυτή η δοκιμή δείχνεται και στη

συγκέντρωση της μέρας της δίκης των 17 μετά το κλείσιμο της Νομικής. Εδώ πρέπει να τονίσουμε το στοιχείο που η διαστρέβλωση συνεχώς προβάλλει. Ότι δηλαδή στα γεγονότα της 4ης Νοέμβρη αλλά και στο Πολυτεχνείο συμμετείχαν μόνο φοιτητές. Αν όμως ρίξουμε μια ματιά στα άτομα που συλλήφθηκαν και διαβάσουμε τα επαγγέλματα που ασκούσαν θα διαπιστώσουμε ότι τα πράματα είναι διαφορετικά. Και ότι δεν συμμετείχαν μόνο φοιτητές στα γεγονότα του μνημόσυνου αλλά και λαός. Σίγουρα το σημαντικό ρόλο τον παίξαν οι φοιτητές, όχι όμως πως ήταν και οι μοναδικοί. Ό,τι συνέβη στο μνημόσυνο του Παπανδρέου ήταν μια πρώτη ένδειξη για την. πίεση που άρχισαν να ασκούν οι μάζες.

Αστυνομικοί κλωτσούν στο κεφάλι πεσμένο διαδηλωτή κατά τη διάρκεια των επεισοδίων. Ντοκουμέντο που παρουσιάστηκε στη δίκη των 17 στις 12 Νοέμβρη.

Στη δίκη οι διάφοροι πολιτικοί προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν τα γεγονότα. Όμως αυτό έδωσε μια ακόμα ώθηση στην αγανάχτηση που φώλιαζε μέσα στον κόσμο, γιατί τα πραχτικά της δίκης δημοσιεύονταν αναλυτικά, ρίχνοντας λάδι στη φωτιά. Σίγουρα η διέξοδος που επιδίωκαν δεν ήταν αυτή. Απλά ανέλαβαν το ρόλο να εκτονώσουν τον κόσμο με καταγγελίες της αστυνομίας (λες και η αστυνομία ενέργησε χωρίς εντολή της χούντας) και με την αθώωση των 17.

Βέβαια στα γεγονότα του μνημόσυνου και οδοφράγματα στήθηκαν και πέτρες ρίχτηκαν στους αστυνομικούς και δεν υπήρχαν προβοκάτορες. Απλούστατα γιατί έτσι τους βόλευε στο παιχνίδι τους. Οι προβοκάτορες θα ανακαλυφτούν αργότερα, όταν το πολιτικάντικο και δουλοπρεπές παιχνίδι τους θα υπονομευτεί από τις μαχητικές διαθέσεις του κόσμου.

Σ αυτά τα γεγονότα βλέπουμε τον προάγγελο το πρώτο δυναμικό βήμα για το Πολυτεχνείο. Στη διάρκεια του αγώνα του Πολυτεχνείου, όταν το παιχνίδι για τους συμβιβασμένους και τους ηττοπαθείς και πιο συγκεκριμένα για τα μέλη της Αντι-ΕΦΕΕ και του Ρήγα Φεραίου άρχισε να χάνεται τότε μίλησαν για προβοκάτορες της ΣΙΑ.

ΔΕΥΤΕΡΑ 5 & ΤΡΙΤΗ 6 ΝΟΕΜΒΡΗ

Ανακοίνωση της Γενικής Γραμματείας Τύπου και Πληροφοριών χαρακτηρίζει τα γεγονότα της Κυριακής σαν *«αναρχικές εκδηλώσεις»*, αλλά, διευκρινίζει ότι οι πολιτικοί που οργάνωσαν το μνημόσυνο δεν αναμίχθηκαν και ότι δεν ήταν στις προθέσεις τους η πρόκληση βίαιων εκδηλώσεων. Η δίκη των 17 από τους συλληφθέντες διαδηλωτές αναβάλλεται για την Πέμπτη 8 Νοέμβρη. Αυτοί που παραπέμπονται είναι Χαράλαμπος Ατσάλης 33 χρονών υπάλληλος ΟΤΕ, Γεώργιος Δ. Παπαδόπουλος 29 χρονών φοιτητής φυσικομαθηματικής, Νικόλαος Μορφέσης 23 χρονών οικοδόμος, Αλέξανδρος Αλεξανδρακης 21 χρονών φοιτητής Νομικής, Παναγιώτης Κίνιας 40 χρονών καθηγητής, Βασίλειος Μπενάκης 21 χρονών σπουδαστής, Παναγιώτης Φασιλής 50 χρονών λογιστής, Ιωάννης Ζερβός 32 χρονών σπουδαστής Πολυτεχνείου, Αναστασία Στεφανοπούλου 22 χρονών δακτυλογράφος, Γεώργιος Μικρούτσικος 21 χρονών σπουδαστής, Παναγιώτης Μπακέλης 25 χρονών Πολιτικός Μηχανικός, Αντώνιος Σωτηρίου 19 χρονών σπουδαστής, Νικ. Κούτσικος 26 χρονών δικαστικός κλητήρας, Κωνσταντίνος Δουβλέκας 32 χρονών αγρότης, Αναστάσιος Ίσαρης 24 χρονών τραπεζικός υπάλληλος.

ΤΕΤΑΡΤΗ 7 ΝΟΕΜΒΡΗ

Μια μέρα πριν αρχίσει η δίκη κι ενώ αναμενόταν *«σημαντικές»* δηλώσεις του Μαρκεζίνη για τις 15 Νοέμβρη, οι φοιτητές αναγγέλουν για τις 11 το πρωί της Πέμπτης συγκέντρωση στη Νομική με θέμα *«Γενικές φοιτητικές διεκδικήσεις και προβλήματα της Σχολής»*. Η συγκέντρωση αυτή έχει κύριο στόχο της τη συμπαράσταση σ' αυτούς που δικάζονται.

ΠΕΜΠΤΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΗ

Αρχίζει η δίκη των 17 όπου παρουσιάζονται σαν μάρτυρες υπεράσπισης πρώην πολιτικοί. Οι αστυνομικοί μάρτυρες κατηγορίας, παρουσιάζουν φωτογραφίες που δείχνουν πολίτες να τους λιθοβολούν. Λίγο πριν αρχίσει η δίκη γίνονται οι πρώτες συμπλοκές φοιτητών και πολιτών διαδηλωτών με αστυνομικούς και με ντυμένους πολιτικά ασφαλίτες.

Τραμπούκοι της φασιστικής ΕΚΟΦ χτυπούν ύπουλα τους διαδηλωτές. Στο μεταξύ η Νομική Σχολή είναι κλειστή, με απόφαση του Πρύτανη κ Χατούιδη, κι έτσι η συγκέντρωση των φοιτητών που είχε προγραμματιστεί σ αυτήν, είναι αδύνατη. Έτσι η πρώτη συγκέντρωση γίνεται στις 9 στον χώρο όπου βρίσκονταν άλλοτε το Δημοτικό Νοσοκομείο. Οι συγκεντρωμένοι είναι αρχικά 400 άτομα, αργότερα όμως γίνονται τριπλάσιοι.

Διαδηλωτές στα Προπύλαια στις 8/11 συμπαραστέκονται στους δικαζόμενους

Τα συνθήματα των διαδηλωτών είναι *«ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, *«ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»*, *«ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»*, *«ΕΛΛΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ»*, *«ΕΣΑ ΕΣ ΕΣ ΒΑΣΑΝΙΣΤΕΣ»*.

Οι διαδηλωτές καταδιώκονται από ισχυρές δυνάμεις αστυνομικών προς τις οδούς Ιπποκράτους, Ακαδημίας και τις παρόδους.

Λίγο μετά το μεσημέρι μεγάλες ομάδες φοιτητών πηγαίνουν στο Πολυτεχνείο, όπου ενώνονται με άλλες ομάδες που ήδη βρίσκονταν στο προαύλιο. Οι συγκεντρωμένοι

στήνουν πανώ με τα συνθήματα *«ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΤΟΥΣ 17»*, *«ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΟ ΛΑΟ»*, *«ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»*.
Απέναντι από την είσοδο του Πολυτεχνείου καθώς και στη Στουρνάρα και Τοσίτσα έχουν παραταχθεί ισχυρές δυνάμεις αστυνομικών που όμως δεν επεμβαίνουν. Στις 3 το απόγευμα οι συγκεντρωμένοι φοιτητές αποχωρούν αφού επί δύο ώρες περίπου παραμένουν στο προαύλιο φωνάζοντας διάφορα συνθήματα.

Διαδηλωτές στα Προπύλαια στις 8/11 συμπαραστέκονται στους δικαζόμενους. Σε λίγο θα επιτεθεί η αστυνομία.

Το απόγευμα έως αργά ομάδες φοιτητών πραγματοποιούν νέες διαδηλώσεις στους χώρους γύρω από το μέγαρο των δικαστηρίων. Και πάλι διαλύονται από ισχυρές δυνάμεις αστυνομικών. Συλλαμβάνονται πολλοί διαδηλωτές που αργότερα αφήνονται ελεύθεροι.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 ΝΟΕΜΒΡΗ

Συνεχίζεται η δίκη των 17. Αναβρασμός στους φοιτητές. Η πλατιά δημοσίευση των πρακτικών της δίκης δημιουργεί αναταραχή στο λαό.

ΣΑΒΒΑΤΟ 10 & ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΝΟΕΜΒΡΗ

Δημοσιεύεται στα *«ΝΕΑ»* συνέντευξη του Α. Παπανδρέου όπου καλεί τα κόμματα να απέχουν από τις διαδικασίες για τη φιλελευθεροποίηση και τις εκλογές που προγραμματίζει η χούντα για την άνοιξη του '74.
Η δίκη συνεχίζεται. Ο Μαρκεζίνης ζητά από τους εργαζόμενους *«κατανόηση»*.

ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΝΟΕΜΒΡΗ

Η υπεράσπιση παρουσιάζει στο δικαστήριο φιλμ όπου ανάμεσα στ' άλλα εμφανίζονται αστυνομικοί να πατούν στο κεφάλι πεσμένους κάτω πολίτες.
Ανακοινώνεται ότι το *«οργανόγραμμα»* για το πλαίσιο της πολιτικής ζωής έως τις εκλογές θα γνωστοποιηθεί το Σάββατο 17 Νοέμβρη.
Μετά την *«πανηγυρική»* ανακήρυξη της δημοκρατίας ο Μαρκεζίνης που μπήκε πρωθυπουργός έχει αρχίσει διάλογο με τους αστούς αντιχουντικούς, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα απόψεων που φτάνει να περιλαβαίνει κι αυτό ακόμα το «αναθεωρητικό» ΚΚΕεσ.

ΤΡΙΤΗ 13 ΝΟΕΜΒΡΗ

Το δικαστήριο αθωώνει 12 από τους 17 κατηγορούμενους ενώ στους 5 επιβάλλει ποινές με αναστολή. Αναγγέλλονται φοιτητικές συγκεντρώσεις σε διάφορες σχολές για την επόμενη μέρα. Το ξέσπασμα εναντίον του χουντικού καθεστώτος αρχίζει να παίρνει μεγάλες διαστάσεις. Το μεσημέρι η σύγκλητος της ΑΣΟΕΕ αποφασίζει το κλείσιμο της σχολής για 3 μέρες με το αιτιολογικό της παράνομης συνέλευσης φοιτητών στο χτίριο.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΤΕΤΑΡΤΗ 14 - ΣΑΒΒΑΤΟ 17 ΝΟΕΜΒΡΗ 1973

ΤΕΤΑΡΤΗ 14 ΝΟΕΜΒΡΗ

Το πρωί γίνονται Γενικές Συνελεύσεις των συλλόγων των φοιτητών για να συζητήσουν το θέμα των φοιτητικών εκλογών, ύστερα από προηγούμενη δήλωση του υπουργού παιδείας Σιφναίου στη Σύγκλητο και τους Σπουδαστές ότι έχει στείλει για δημοσίευση το διάταγμα για τη διεξαγωγή των εκλογών μετά τις 15 Φλεβάρη από εφορευτικές επιτροπές αριστούχων σπουδαστών.

Στη Νομική πραγματοποιείται συγκέντρωση με πρωτοβουλία της Αντι-ΕΦΕΕ. Γύρω στις 1 το μεσημέρι και ενώ η συνέλευση συνεχίζεται με άνοστες προτάσεις των συνδικαλιστών της Αντι-ΕΦΕΕ έρχεται η πληροφορία ότι στο Πολυτεχνείο έχουν δημιουργηθεί προκλήσεις της αστυνομίας και οι σπουδαστές τους αποδοκιμάζουν. Στο μεταξύ έχουν έλθει σπουδαστές και από άλλες σχολές. Μετά από λίγο ακούγεται η φωνή ότι στο Πολυτεχνείο οι αστυνομικοί χτυπούν τους φοιτητές. Επικρατεί αναστάτωση, ανησυχία και οργή. Γίνεται πρόταση του μέλους της Φυσικομαθηματικής Διονύση Μαυρογένη να γίνει διαδήλωση προς το Πολυτεχνείο. Τα μέλη της Αντι-ΕΦΕΕ - ΚΝΕ αντιδρούν και δε συμμετέχουν. Γύρω στους 1.500 φοιτητές ξεκινούν μέσω της Σόλωνος διαδήλωση πού χτυπιέται από την αστυνομία κοντά στο Πολυτεχνείο. Οι μισοί περίπου από τους διαδηλωτές καταδιωκώμενοι από τους αστυνομικούς ενώνονται με τους φοιτητές που βρίσκονται στο προαύλιο του Πολυτεχνείου. Οι υπόλοιποι φεύγουν στους γύρω δρόμους.

Η πορεία από τη Νομική στο Πολυτεχνείο το μεσημέρι της τετάρτης 14 Νοέμβρη.

Αυτοί οι λιγοστοί που μπήκαν στο προαύλιο του Πολυτεχνείου είναι που αργότερα αποκλήθηκαν από την ΚΝΕ - Αντι-ΕΦΕΕ σαν *«οι πληρωμένοι πράχτορες των Ρουφογάλη - Καραγιαννόπουλου που μπήκαν στο Πολυτεχνείο»* είναι οι για χρόνια μασημένοι και ξαναμασημένοι προβοκάτορες που όμως παρόλα αυτά δημιούργησαν ένα Πολυτεχνείο.

Στο τεύχος της Πανσπουδαστικής Νο 8 η ψεύτικη συντονιστική Επιτροπή Αγώνα του Πολυτεχνείου κάνει σαφή και συγκεκριμένη καταγγελία. Στην ίδια Πανσπουδαστική καταγγέλεται και ο Μαυρογένης σαν πράχτορας της ΚΥΠ.

Η επίθεση της αστυνομίας δημιουργεί νέα ένταση. Όσοι είναι μέσα στο προαύλιο φωνάζουν αντιτρομοκρατικά συνθήματα και καλούν τον κόσμο να πλησιάσει. Παράλληλα γιουχαΐζουν και βρίζουν αξιωματικούς του στρατού, της αστυνομίας και ευέλπιδες που περνούν από το πεζοδρόμιο. Οι αστυνομικοί επιδίδονται σε κυνηγητό των συγκεντρωμένων έξω από το Πολυτεχνείο φοιτητών και πολιτων. Το μπλοκάρισμα του Πολυτεχνείου και οι επιθέσεις των αστυνομικών εξαγριώνουν τους έγκλειστους που αρχίζουν να πετούν στους αστυνομικούς νεράτζια ενώ δημιουργούνται μικροσυγκρούσεις των έξω από το Πολυτεχνείο πολιτών με τους αστυνομικούς.

Στο μεταξύ τα στελέχη της Αντι-ΕΦΕΕ - ΚΝΕ προσπαθούν με κάθε τρόπο να πείσουν τους συγκεντρωμένους στο Προαύλιο του Πολυτεχνείου φοιτητές να εγκαταλείψουν το χώρο. Κύριο επιχείρημα των μελών των δυο ΚΚΕ είναι ότι οι συγκεντρωμένοι βάζουν εμπόδιο στην πραγματοποίηση των Γενικών Συνελεύσεων. όμως αποχώρηση εκείνη τη στιγμή πέρα από πολλές άλλες συνέπειες σήμαινε και άγριο ξυλοφόρτωμα των αποχωρούντων από τους αστυνομικούς. Οι φοιτητές του Πολυτεχνείου ολοκληρώνουν τις γενικές συνελεύσεις τους όπου αποφασίζουν απεργία και ενώνονται με τους υπόλοιπους. Οι Μηχανολόγοι συνεχίζουν τη συνέλευσή τους μέχρι το απόγευμα οπότε και αποχωρούν από το Πολυτεχνείο ακολουθώντας την επιτροπή που αποτελείται από μέλη του Ρήγα Φεραίου.

Στις 5 περίπου πλησιάζει τον χώρο της συγκέντρωσης ο εισαγγελέας υπηρεσίας Σανίτας. Δήλωσε στους συγκεντρωμένους ότι μπορούν να διαδηλώσουν και μετά να διαλυθούν ήσυχα.

Γύρω στις 5:30 οι αστυνομικοί που μέχρι τώρα έχουν κυκλώσει το κτίριο αποχωρούν κάτω από τα έντονα γιουχαΐσματα των συγκεντρωμένων μέσα και έξω από το χτίριο.

Στις 6 θα γίνει η απόπειρα διάλυσης των συγκεντρωμένων από στελέχη

της ΚΝΕ - Αντι-ΕΦΕΕ. Μέλη των επιτροπών του Πολυτεχνείου θα προσπαθήσουν να σπείρουν τον πανικό διαδίδοντας ότι επίκειται επίθεση της αστυνομίας. Ότι η συγκέντρωση είναι ανεύθυνη και προκαλεί την αστυνομία και την κυβέρνηση. Αφού πείθουν τους Μηχανολόγους να αποχωρήσουν αρχίζουν ομαδική αποχώρηση με σκοπό να δημιουργήσουν ρεύμα και να τους ακολουθήσουν και άλλοι φοιτητές. Όμως αριστεριστές με ομιλίες αλλά και οι ίδιοι οι συγκεντρωμένοι με το μαχητικό τους πνεύμα σταθεροποιούν τη συγκέντρωση. Τα μέλη της ΚΝΕ - Αντι-ΕΦΕΕ και του Ρήγα κάνουν μια τελευταία προσπάθεια να πείσουν τον κόσμο να φύγει φωνάζοντας με τηλεβόες στη γωνία Πατησίων και Στουρνάρα ότι στους συγκεντρωμένους υπάρχουν προβοκάτορες. Όμως αποτυγχάνουν. Πραγματοποιείται μια σύσκεψη των αριστεριστών φοιτητών και συζητά την κατάσταση που διαμορφώθηκε και αποφασίζει να παρθούν τα αναγκαία μέτρα για την κατάληψη. Επειδή υπάρχουν αντιρρήσεις στην πρόταση να εξαγγελθεί άμεσα η κατάληψη παίρνονται όλα τα οργανωτικά μέτρατης κατάληψης αφήνοντας για αργότερα την οριστικοποίηση της απόφαης για κατάληψη. Ορίζεται μια εξαμελής επιτροπή με την ευθύνη της υλοποίησης των οργανωτικών μέτρων της κατάληψης, όπως συγκρότηση φρουρών των εισόδων, ομάδες επιτήρησης, ομάδες προπαγάνδισης και ζύμωσης συνθημάτων κ.α. Τα μέλη της ΚΝΕ - Αντι-ΕΦΕΕ και Ρήγα αρνούνται να συμμετάσχουν στην επιτροπή και μετά από λίγο εγκαταλείπουν επιδεικτικά το Πολυτεχνείο, με το επιχείρημα ότι η πρωτοβουλία της κατάληψης είναι ανεύθυνη και τυχοδιωκτική και γι' αυτό διαχωρίζουν τη θέση τους. Φεύγοντας από το Πολυτεχνείο συγκεντρώνονται στο Σύλλογο των Στερεοελλαδιτών, όπου συζητούν να καταγγείλουν τους αριστεριστές και την πρωτοβουλία της κατάληψης,

με ανακοίνωση στον τύπο.

Στο μεταξύ οι κλεισμένοι μέσα στο χτίριο φοιτητές ενώνονται με τους συγκεντρωμένους απ' έξω πολίτες, σπουδαστές και μαθητές. Καταλαμβάνεται όλος ο χώρος μπροστά από το Πολυτεχνείο. Τα μέχρι τότε συνθήματα ήταν *«ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, *«ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΜΑΣ»*, *«ΛΑΕ ΣΠΑΣΕ ΤΟΝ ΚΛΟΙΟ»*, *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*.

Τώρα οι συγκεντρωμένοι φωνάζουν *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*, *«ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΤΥΡΡΑΝΙΑ»*, *«ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, *«ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΑΫΛΑΝΔΗ»*.

Γύρω στις 8 το βράδυ οι συγκεντρωμένοι φτάνουν τις 10.000. Οι γενικές συνελεύσεις μέσα στο χτίριο συνεχίζονται. Μπαίνει θέμα κατάληψης. Μέλη της Αντι-ΕΦΕΕ και του Ρήγα Φεραίου αντιτίθενται.

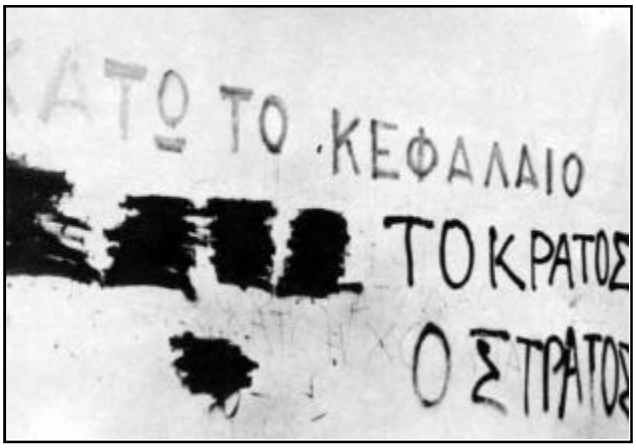

Έξω από το Πολυτεχνείο τα συνθήματα πληθαίνουν. Ο Κόσμος φωνάζει *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*, *«ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΦΑΣΙΣΜΟ»*, *«ΕΝΑΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΡΧΗΓΟΣ, Ο ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ ΛΑΟΣ»*, *«114»*, *«ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, *«ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, *«ΛΕΦΤΕΡΕΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ»*, *«ΛΕΥΤΕΡΙΑ»*, *«ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΤΥΡΑΝΝΟ»*, *«ΑΠΟΨΕ ΠΕΘΑΙΝΕΙ Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ»*. Αρχίζουν να κολλιούνται χαρτιά και να γράφονται συνθήματα στα τρόλλεϋ, στα αυτοκίνητα που κινούνται με δυσκολία ανάμεσα απ' τον κόσμο. Κάνουν την εμφάνισή τους οι πρώτες χειρόγραφες προκηρύξεις που μοιράζονται στα περαστικά αυτοκίνητα. Το σύνθημα *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»* κυριαρχεί.

Γύρω στις 9 γίνεται ολοκληρωτική κατάληψη του Πολυτεχνείου και του γύρω χώρου. Σταματά η κυκλοφορία. Οι συγκεντρωμένοι ξεπερνούν τις 20.000.

Τα συνθήματα που φωνάζονται είναι *«ΑΠΟΨΕ ΠΕΘΑΙΝΕΙ Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ»*, *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*, *«ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, *«ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΑΫΛΑΝΔΗ»*, *«ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΤΥΡΡΑΝΟ»*, *«ΨΩΜΙ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»*, *«ΕΡΓΑΤΕΣ, ΑΓΡΟΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ»*, *«ΛΑΕ ΠΕΙΝΑΣ ΓΙΑΤΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΚΥΝΑΣ»*, *«ΛΑΕ ΠΕΙΝΑΣ ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΤΟΥΣ ΚΡΕΜΑΣ»*, *«ΛΑΕ ΠΟΛΕΜΑ ΣΟΥ ΠΙΝΟΥΝΕ ΤΟ ΑΙΜΑ»*, *«ΛΑΕ ΞΕΚΙΝΑ, ΠΕΘΑΙΝΕΙΣ ΑΠ ΤΗΝ ΠΕΙΝΑ»*, *«ΕΣΑ ΕΣ-ΕΣ ΒΑΣΑΝΙΣΤΕΣ»*, *«ΛΑΕ, ΛΑΕ Ή ΤΩΡΑ Ή ΠΟΤΕ»*, *«ΕΞΗ ΧΡΟΝΙΑ ΑΡΚΕΤΑ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝΕ ΕΠΤΑ»*, *«ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΚΑΝΕΙ ΞΑΣΤΕΡΙΑ»*, *«Η ΧΟΥΝΤΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ»*, *«ΚΑΤΩ Ο ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ»*, *«ΕΞΩ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ»*, *«ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΤΟ»*, *«ΔΕΝ ΣΕ ΘΕΛΕΙ Ο ΛΑΟΣ ΠΑΡ' ΤΟΝ ΠΙΘΗΚΟ ΚΑΙ ΜΠΡΟΣ»*.

Σε λίγο διάστημα οι διαδηλωτές φτάνουν τις 30.000. Ανεμίζονται σημαίες, καίγονται ομοιώματα του Παπαδόπουλου και σύμβολα της 21ης Απρίλη. Υψώνονται απειλητικές γροθιές. Κολλιούνται πλακάτ και πανώ πάνω στα κάγκελα. Ισχυρές δυνάμεις αστυνομικών και θωρακισμένα του μηχανοκίνητου τμήματος βρίσκονται σ' επιφυλακή στις Πλατείες Κάνιγγος και Κοτζιά. Γύρω στις 12 τα μεσάνυχτα κλείνουν οι πόρτες του Πολυτεχνείου. Ο κόσμος αποχωρεί σιγά-σιγά. Αρχίζει η εσωτερική οργάνωση για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κατάληψης. Απ' έξω από το Πολυτεχνείο τραμπούκοι και ασφαλίτες με πολιτικά χτυπούν και καταδιώκουν λίγους συμπαραστάτες πού 'χουν μείνει ακόμα στην Πατησίων.

Μέσα στο Πολυτεχνείο δημιουργούνται επιτροπές περιφρούρησης, για τις επισιτιστικές ανάγκες και για τις υγειονομικές ανάγκες. Σχηματίζεται η Συντονιστική Επιτροπή των φοιτητών από φοιτητές διάφορων σχολών που είχαν εκλεχτεί από παλιότερες φοιτητικές συνελεύσεις.

Το σύνολο των αντιπροσώπων είναι 28. Απ' αυτούς 14 έχουν αποφασιστική ψήφο και 14 συμβουλευτική.

Αρχίζει η προετοιμασία για τη λειτουργία Ραδιοφωνικού σταθμού μέσα στο Πολυτεχνείο. Οι κλεισμένοι φτάνουν τις 3.500. Ανάμεσα σ' αυτούς υπάρχουν μερικοί εργάτες.

Γύρω στις 11 το βράδυ από άτομα που δεν ήταν φοιτητές παίρνεται η πρωτοβουλία της ξεχωριστής συνέλευσης. Αυτή η ξεχωριστή συγκέντρωση στην πλειοψηφία της περιλαμβάνει εργάτες και είναι η βάση των εργατικών συνελεύσεων της εξέγερσης. Βρίσκεται κάποια αίθουσα στο χτίριο Γκίνη και από εκεί ξεκινά το κάλεσμα για μια εργατική συνέλευση. Παράλληλα ορισμένα άτομα από αυτούς που πήραν την πρωτοβουλία για την εργατική συνέλευση πηγαίνουν στο χτίριο της αρχιτεκτονικής και παίρνουν από τους φοιτητές ένα από τους τρεις πολυγράφους για να χρησιμοποιηθεί από την εργατική συνέλευση. Γίνονται προστριβές με ορισμένους φοιτητές μέλη του ΚΚΕ και ΚΚΕεσ.

ΠΕΜΠΤΗ 15 ΝΟΕΜΒΡΗ

Όλη τη νύχτα γίνονται συνελεύσεις κατά σχολές.
Στη συνέλευση της Ανωτάτης Εμπορικής προτείνεται η αποχώρηση από το Πολυτεχνείο και η επίδοση ψηφίσματος που να ζητά το σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας με συμμετοχή όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Η πρόταση αυτή απορρίφτηκε.
Γύρω στις 1 μετά τα μεσάνυχτα στην αίθουσα του κτιρίου Γκίνη έχουν συγκεντρωθεί 300 άτομα. Υπάρχουν εργάτες και εργαζόμενοι κάθε πολιτικής απόχρωσης. Από οπαδούς και μέλη του ΚΚΕ και ΚΚΕεσ. μέχρι τροτσκιστές και αριστεριστές, υπάρχει ακόμα και μια ολιγάριθμη ομάδα αναρχικών. Η πρώτη αυτή Συνέλευση είναι επεισοδιακή. Υπάρχουν προβλήματα και διαφωνίες όσον αφορά τη διεύθυνση της συζήτησης. Γίνονται προτάσεις για πρόεδρο ή προεδρείο της συνέλευσης και η πρόταση να μην υπάρχει προεδρείο υποστηρίχθηκε από τους αναρχικούς. Τελικά εκλέγεται μια προσωρινή επιτροπή. Όσο για το αν θα μιλήσει κάποιος αυτό αποφασιζόταν με άμεση ψηφοφορία των παρόντων. Στη συνέχεια μετά από αδιάκοπες συζητήσεις και διαφωνίες συμφωνούν με τον αντικαπιταλιστικό χαραχτήρα του αγώνα, ανεξάρτητα από την ιδιαίτερη έκφραση και οπτική που το έβλεπε ο καθένας. Αποφασίζεται να βγει μια διακήρυξη που θα μοιραστεί το πρωί σε εργοστάσια και σε χώρους όπου συγκεντρώνονται οι εργάτες. Προβάλλονται δύο σχέδια προκηρύξεις το πρώτο είναι τροτσκιστικό και το δεύτερο αντιεξουσιαστικό και υποστηρίζεται από την ομάδα των αναρχικών. Στις ψηφοφορίες που γίνονται από τη συνέλευση η τροτσκιστική προκήρυξη συγκεντρώνει αρκετούς ψήφους ακόμα και από εργάτες οπαδούς των δύο ΚΚΕ. Η αναρχική προκήρυξη κατέληγε *«Η αυτόνομη συνέλευση των εργαζομένων που βρίσκονται στο χώρο του Πολυτεχνείου καλεί τους εργαζόμενους να δημιουργήσουν εργοστασιακές και απεργιακές επιτροπές με απώτερο στόχο τη δημιουργία εργατικών συμβουλίων. Το μίνιμουμ πρόγραμμα των εργατικών συμβουλίων είναι η καταστροφή της μισθωτής εργασίας του κράτους του εμπορεύματος και της πολιτικής».*
Η σύγχιση που ακολουθεί τις πρωινές ώρες της Πέμπτης δεν επιτρέπει την ψήφιση μιας

διακήρυξης. Την ώρα εκείνη γίνεται μια συνειδητή και οργανωμένη προσπάθεια ορισμένων μελών των δύο ΚΚΕ οι οποίοι μπαίνοντας στην αίθουσα της Γενικής Συνέλευσης προσπαθούν να τη διαλύσουν. Η θέση τους είναι *«Εμείς δεν κρατάμε φτυάρι και κασμά αλλά μολύβι. Αν θέλετε να κάνετε κατάληψη να πάτε στην εργατική εστία»*. Υποστηρίζουν πως οι εργαζόμενοι δεν έχουν θέση στο Πολυτεχνείο γιατί ο χώρος ανήκει στους φοιτητές. Ζητούν να μην προβάλλονται εργατικά συνθήματα όπως *«Κάτω το Κεφάλαιο»*. Στο διάστημα αυτό τα μέλη των δύο ΚΚΕ δημιουργούν επεισόδια με κάποιο αρχιτέκτονα που στο διάστημα όλης της νύχτας μαγνητοφωνούσε τη συνέλευση. Με την πρόφαση ότι ήταν ασφαλίτης του καταστρέφουν την μαγνητοταινία.

Το προεδρείο της Συνέλευσης επιχειρεί μετά από τη λήξη της πρώτης συνέλευσης να έλθει σε επαφή με τους φοιτητές της Συντονιστικής αλλά δεν το επιτυγχάνει. Έτσι επίσημα δεν βγαίνει η πρώτη προκήρυξη της εργατικής Συνέλευσης. Όμως παρόλα αυτά ορισμένα άτομα τροτσκιστές τυπώνουν την προκήρυξη που προτάθηκε στη συνέλευση από τους ίδιους. Η προκήρυξη αυτή μοιράστηκε σε περιορισμένο αριθμό και τελικά καθιερώθηκε σαν η πρώτη διακήρυξή της εργατικής συνέλευσης του Πολυτεχνείου.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ (1η)

1. Ο χαραχτήρας της επανάστασης στην Ελλάδα είναι σοσιαλιστικός.
2. Την κοινωνική βάση της επανάστασης αποτελούν οι εργάτες, τα μεσαία και κατώτερα στρώματα της πόλης και της υπαίθρου κι οι φοιτητές.
3. Η οργάνωση του κινήματος πρέπει να στηριχθεί στη δημιουργία Επιτροπών Πάλης στους χώρους δουλειάς που θα ανεβάσουν τον αγώνα σ' ανώτερα επίπεδα και θα χτίσουν το επαναστατικό κόμμα.

Στις 5 το πρωί αρχίζουν να φωνάζονται τα πρώτα συνθήματα της μέρας. Στην κεντρική πύλη υπάρχει μεγάφωνο. Αστυνομικές δυνάμεις βρίσκονται μέσα σε οχήματα στους δρόμους Στουρνάρα, Τοσίτσα, στο Μουσείο και στην πλατεία Κάνιγγος. Κοντά στο Πολυτεχνείο έχουν σταθμεύσει τρία πυροσβεστικά οχήματα ειδικά για τη διάλυση των διαδηλώσεων και δύο, θωρακισμένα οχήματα με δακρυγόνα και αέρια. Γύρω στις 9 ανοίγουν οι πόρτες του Πολυτεχνείου αφού προηγούμενα δημιουργούνται αψιμαχίες μεταξύ των κλεισμένων για το αν θα ανοιχτούν ή όχι οι πόρτες.

Στις 9:30 οι φοιτητές καίνε έξω από το χτίριο δυο σημαίες της 21 Απρίλη και καταστρέφουν φωτογραφίες του Παπαδόπουλου.

Βγαίνουν στον πολύγραφο και κυκλοφορούν πολλές προκηρύξεις της Συντονιστικής Επιτροπής. Εξακολουθούν να γράφονται χιλιάδες χειρόγραφες προκηρύξεις. Εκατοντάδες άτομα φοιτητές και μη γράφουν συνθήματα ασταμάτητα.

Η αστυνομία από τις πρωινές ώρες εμποδίζει τον ερχομό του κόσμου σχηματίζοντας ζώνες γύρω από το Πολυτεχνείο. Δημιουργούνται μεγάλες συγκεντρώσεις κόσμου μπροστά στις ζώνες των αστυνομικών και φωνάζονται συνθήματα. Οι αστυνομικοί επιτίθενται κατά διαστήματα αλλά οι διαδηλωτές δεν υποχωρούν. Γίνονται επεισόδια στην προσπάθεια των διαδηλωτών να σπάσουν τις αλυσίδες των αστυνομικών. Από το Πολυτεχνείο φωνάζονται τα συνθήματα: *«ΛΑΕ ΣΠΑΣΕ ΤΟΝ ΚΛΟΙΟ»*, *«ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠ ΤΟ ΛΑΟ»*, *«ΕΣΑ ΕΣ ΕΣ ΒΑΣΑΝΙΣΤΕΣ»*.

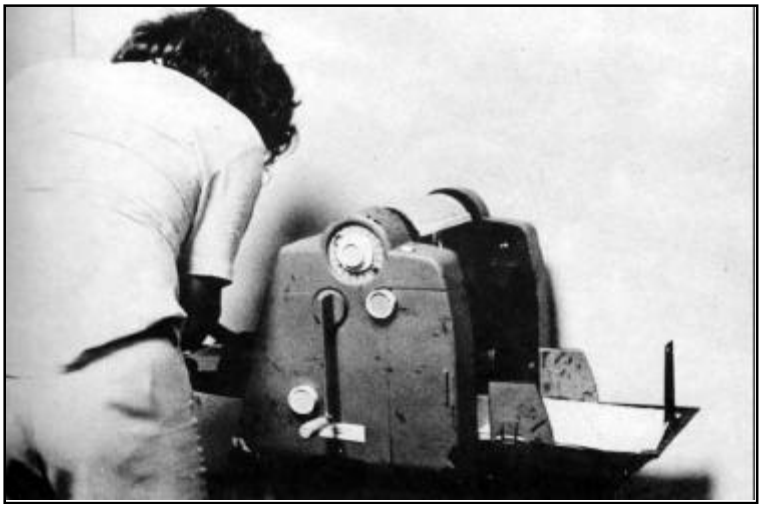

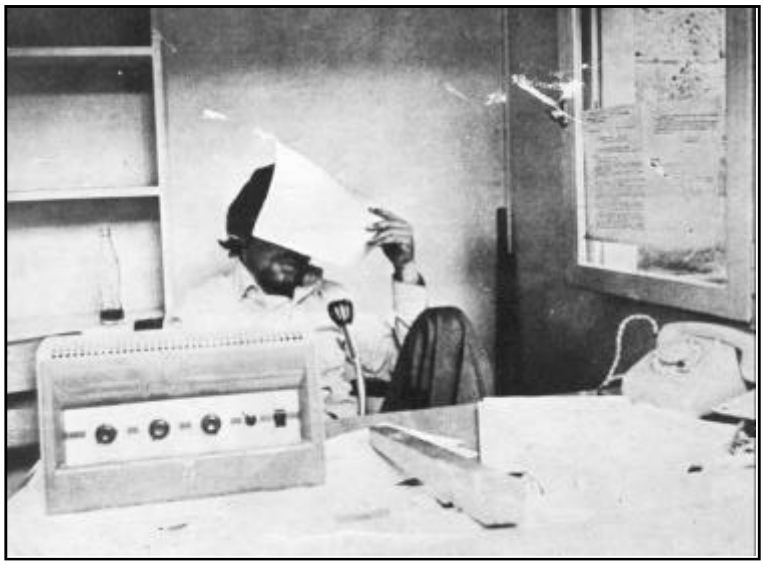

Κάθε τόσο μερικοί καταφέρνουν να σπάσουν τον κλοιό και να φτάσουν στο χτίριο.

Μαθαίνεται ότι καταφθάνουν φοιτητές από τη Πάτρα κι αγρότες από τα Μέγαρα. Αυτό πολλαπλασιάζει τη μαχητική διάθεση. Ψάλλεται πολύ συχνά ο εθνικός ύμνος με ιδιαίτερη έμφαση στο. στίχο *«κι ήταν όλα σιωπηλά γιατί τά 'σκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά».*

Μπαίνει σε λειτουργία ο ραδιοφωνικός σταθμός του Πολυτεχνείου που εκπέμπει στους 1150 χιλιόκυκλους. Τα συνθήματα γίνονται ολοένα και πιο μαχητικά. Ο λαός τόσο από τους συγκεντρωμένους όσο και από τους πομπούς καλείται σε ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ και ΓΕΝΙΚΗ ΕΞΕΓΕΡΣΗ.

Στις 8 το πρωί η Σύγκλητος του Ε.Μ. Πολυτεχνείου σε έκτακτη συνεδρίαση στα χτίρια του Ζωγράφου αποφασίζει να στείλει έγγραφο στην κυβέρνηση και να ζητά να μη γίνει επέμβαση στο Πολυτεχνείο.

Στις 2 το μεσημέρι η κυβέρνηση απαντά στη Σύγκλητο ότι θα σεβαστεί το απαραβίαστο του Πανεπιστημιακού άσυλου. Σε εκδηλώσεις συμπαράστασης κατεβαίνουν οι φοιτητές του Πανεπιστημίου της Πάτρας και της Θεσσαλονίκης. 300 φοιτητές του πανεπιστημίου των Ιωαννίνων καταλαμβάνουν το χτίριο της Σχολής τους.

ΠΡΟΣΟΧΗ - ΠΡΟΣΟΧΗ!!!

ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ.

ΕΚΠΕΜΠΕΙ ΣΕ ΚΗΚΟΣ ΚΥΜΑΤΟΣ 1150 ΧΙΛΙΟΚΥΚΛΩΝ (ΠΛΑΙ ΣΤΟΝ ΕΘΟΠΛΩΝ).

ΑΚΟΥΣΤΕ ΤΟΝ/.-

Συγκεντρώνονται τρόφιμα, χρήματα. Πλήθος κόσμου δίνει τσιγάρα, χρήματα, ψωμιά και κάθε λογής είδη για την ενίσχυση της κατάληψης.

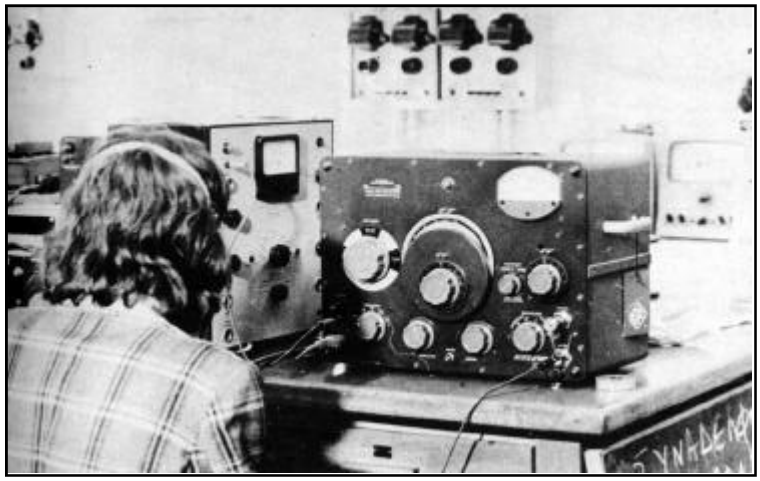

Οι φοιτητές μπαίνουν στα γραφεία του κυβερνητικού επιτρόπου του Πολυτεχνείου και παίρνουν διάφορα αποκαλυπτικά έγγραφα και μαγνητοταινίες. Τα υπόλοιπα έγγραφα τα ρίχνουν στο δρόμο.

Το απόγευμα της Πέμπτης ο κλοιός των αστυνομικών σπάει. Η αστυνομία που μέχρι τότε πολιορκούσε το χτίριο έφτασε στο σημείο να πολιορκείται από πλήθη κόσμου. Έτσι υποχώρησε. Ο κόσμος καταλαμβάνει και πάλι τα πεζοδρόμια και μέρος της Πατησίων.

Μέσα στο Πολυτεχνείο μπαίνουν πολλοί μαθητές και ιδιαίτερα των τεχνικών σχολών συγκεντρωμένοι κάτω από ένα μεγάλο πανώ.

Από τη συνέλευση των εργατών έχει εκλεγεί η Εργατική Επιτροπή Κινητοποίησης με αποστολή να τονίσει την είσοδο των εργατών στον αγώνα και να συγκαλέσει καινούργια συνέλευση απ' όπου θα εκλεγεί αντιπροσωπευτική επιτροπή. Η Εργατική Επιτροπή

Κινητοποίησης βάζει σαν άμεσο στόχο τη Γενική Απεργία Διαρκείας με οικονομικά και πολιτικά αιτήματα και αποφασίζει να στείλει επιτροπές εργατών στα εργοστάσια, στις στάσεις των λεωφορείων, στην Κοτζιά για να κατεβάσουν τους εργαζόμενους στους δρόμους και να δημιουργήσουν εργοστασιακές επιτροπές Πάλης. Όμως το πρωί της Πέμπτης ο χώρος του Πολυτεχνείου είναι σχεδόν άδειος από τους εργάτες. Λιγοστά άτομα που έχουν μείνει γράφουν προκηρύξεις και φτιάχνουν πανώ όπου κυριαρχεί το σύνθημα της Γενικής Απεργίας.

Στις 7 το απόγευμα γίνεται διαδήλωση από εργάτες που ήταν στο Πολυτεχνείο, που βγαίνουν στην Πατησίων φωνάζοντας τα συνθήματα *«ΕΡΓΑΤΕΣ, ΑΓΡΟΤΕΣ, ΦΟΙΤΗΤΕΣ»*, *«ΑΠΕΡΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗ»*, *«ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ»*, *«Ο ΛΑΟΣ ΠΕΙΝΑΕΙ, ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΣΑΣ ΦΑΕΙ»*, *«ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ»*.

ΟΙ διαδηλωτές μαζί με άλλους εργάτες απ το δρόμο μπαίνουν ξανά στο Πολυτεχνείο και πηγαίνουν στο κτίριο Γκίνη όπου αρχίζει η συνέλευση, που έχει προγραμματιστεί με πρωτοβουλία αριστεριστών. Η αίθουσα έχει περίπου 600 εργάτες. Οι τοίχοι είναι γεμάτοι με εργατικά συνθήματα Γίνεται απολογισμός της Επιτροπής Κινητοποίησης που τον επιδοκιμάζει η Συνέλευση.

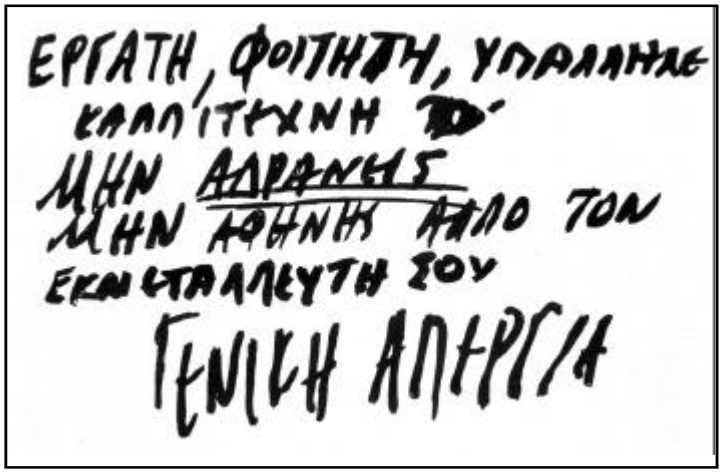

Η Συντονιστική Επιτροπή δηλώνει ότι η κατάληψη θα συνεχιστεί μέχρι να ικανοποιηθούν όλα τα αιτήματα. Στη συνεδρίαση της 30μελούς Συντονιστικής Επιτροπής υπάρχουν και 2 αντιπρόσωποι εργάτες. Η Συντονιστική επιτροπή αποτελείται από 5 μέλη του ΚΚΕ, 7 του ΚΚΕεσ., 11 ανεξάρτητους, 2 της ΟΣΕ, 1 της οργάνωσης *«Μπολσεβίκων»*, 1 της ΠΜΣΠ, 1 Τροτσκιστή και 2

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ (2η)

Η Συνέλευση των εργατών του Πολυτεχνείου διακηρύχνει:

Ο χαρακτήρας του σημερινού αγώνα, που ξεκινώντας από τους φοιτητές, αγκαλιάζει τώρα όλο το λαό είναι αγώνας, τόσο ενάντια στη στρατιωτική δικτατορία, όσο και στα ξένα και ντόπια μονοπώλια που τη (γέννησαν και τη) στηρίζουν. Είναι αγώνας για το πέρασμα της εξουσίας στον (εργαζόμενο) λαό (και όχι στους Δημαγωγούς που επί δεκάδες χρόνια τον καπηλεύονταν με τα γενικά «Περί Δημοκρατίας συνθήματα τους»).

Θεωρώντας το καταληφθέν από τους φοιτητές και εργαζόμενους Πολυτεχνείο σαν την πραγματική βάση του αγώνα μας αυτή τη στιγμή προτείνουμε τη διατήρηση της κατάληψης του και ταυτόχρονα τη δημιουργία μικτών επιτροπών φοιτητικών - εργατικών, για να μεταφέρουν το μήνυμα του αγώνα στους χώρους συγκέντρωσης των οικοδόμων στα εργοστάσια, στη σημερινή συγκέντρωση των Μεγαριτών.

ΟΙ ΜΙΚΤΕΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ - ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ. ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΙΖΟΥΝ ΤΟ ΣΥΝΘΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΕΒΑΣΜΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
15 ΝΟΕΜΒΡΗ 1973

** Οι λέξεις και οι φράσεις που είναι μέσα σε παρένθεση, αφαιρέθηκαν από το κείμενο της διακήρυξης από τη Συντονιστική Επιτροπή των φοιτητών, όταν τυπώθηκε για δεύτερη φορά - προκειμένου να καλυφτούν οι ανάγκες των επιτροπών που τη μοίραζαν στους τόπους δουλειάς - στις 10 η ώρα το πρωί.*

Επίσης στα συνθήματα προστέθηκε, το υπογραμμισμένο «ΚΑΤΩ Ο ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΣ»

ΚΑΤΩ Ο ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΣ
ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ
ΕΡΓΑΤΕΣ - ΑΓΡΟΤΕΣ - ΦΟΙΤΗΤΕΣ
ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ ΔΡΑΣΗΣ
ΕΞΩ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ
Ο ΛΑΟΣ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

ανεξάρτητους εργάτες εκπροσώπους της 5μελούς Εργατικής Επιτροπής.
Στο διάστημα αυτό γίνεται μυστική σύσκεψη στελεχών του ΠΑΚ και του ΚΚΕ με σκοπό να κινηθεί η διαδικασία εγκατάλειψης του Πολυτεχνείου, πραξικοπηματικά. Είναι μία σαφής προσπάθεια και η ομολογία έρχεται 3 χρόνια αργότερα στην ΚΟΜΕΠ. Όμως πριν την έγγραφη ομολογία υπάρχει η προφορική.
Συγκεκριμένα, όπως αναφέρθηκε στη συνέλευση της Νομικής (απολογισμού του 1975) και επιβεβαιώθηκε από το ηγετικό στέλεχος της ΚΝΕ Αλαβάνο, την Πέμπτη 15 Νοέμβρη, το βράδυ, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στελεχών με πρωτοβουλία των Αλαβάνου - Παριανού που δήλωσαν ότι εκπροσωπούν επίσημα το ΚΚΕ - ΚΝΕ, και συζητήθηκε το θέμα της διάλυσης της κατάληψης. Στη σύσκεψη αυτή πήραν επίσης μέρος οι Ματζουράνης, Τσαφαράκης, Λαλιώτης, Μαυρογένης, Μιχαλόπουλος και Τσούρας (οι δύο τελευταίοι γνωστά στελέχη της τωρινής κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ). Ο Ματζουράνης είναι ειδικός σύμβουλος του πρωθυπουργού, ο Λαλιώτης υφυπουργός Νέας Γενιάς (και πυροσβεστικού σώματος, λόγω προϋπηρεσίας). Βέβαια από προηγούμενα τόσο ο Ματζουράνης όσο και ο Τζουμάκας που δεν συμμετείχε επίσημα στην πυροσβεστική προσπάθεια του Πολυτεχνείου είχαν κατορθώσει με επιτυχία το διώξιμο των έγκλειστων στη Νομική. Το ίδιο 'θέλαν να πραγματοποιήσουν και πάλι. Για όσους δεν το έχουν υπόψη τους, ο Τζουμάκας είναι σήμερα βουλευτής του ΠΑΣΟΚ.
Εδώ βλέπουμε ότι η φοβία για τις μάζες δεν αφορούσε μόνο τον Καραμανλή όπως λέει σε συνέντευξή του στον Κώστα Χαρδαβέλλα ο Ανδρέας Παπανδρέου. Το ίδιο φοβόταν και φοβάται τις μάζες και ο ίδιος. Τα γεγονότα μιλούν από μόνα τους. Τα περί ένοπλου αγώνα κλπ είναι η απαραίτητη δημαγωγική σάλτσα.

Η σύσκεψη αυτή που έγινε γνωστή και στο ΕΑΤ - ΕΣΑ από ομολογίες ορισμένων από τους παραπάνω (ήταν κρατούμενοι) συμφώνησε στην ανάγκη της αποχώρησης, (Διαφώνησε μόνο ο Μαυρογένης που στην Πανσπουδαστική Νο 8 δέχτηκε την συκοφαντική επίθεση ότι ήταν πράχτορας της ΚΥΠ) και προχώρησε στη διαδικασία πραγμάτωσής της. Συγκεκριμένα από τα στελέχη της ΚΝΕ προτάθηκε να ακολουθήσει η μέθοδος που εκκενώθηκε και η Νομική τον Φλεβάρη του 1973. Δηλαδή με πραξικοπηματικό τρόπο να ανοίξουν οι πόρτες και αφού θα έχει προηγηθεί μια ζύμωση περί επέμβασης του στρατού στους φοβισμένους και περί συγκρότησης διαδήλωσης προς τη Βουλή στους αποφασισμένους, θα άρχιζαν να αποχωρούν ορισμένες ομάδες δημιουργώντας ρεύμα και τετελεσμένο γεγονός.
Την Πέμπτη τη νύχτα ο Δ. Μαυρογένης μέλος της εκλεγμένης 5μελούς συντονιστικής επιτροπής της Φυσικομαθηματικής ενημέρωσε τον Σταύρο Λυγερό, αντιπρόσωπο της Φυσικομαθηματικής στη Συντονιστική Επιτροπή, για τη σύσκεψη και τα σχέδια εκκένωσης, με αποτέλεσμα να μπει ανοιχτά στη Συνεδρίαση της Συντονιστικής Επιτροπής το ζήτημα. και να υποχωρήσουν τα μέλη της Αντι-ΕΦΕΕ. ΚΝΕ και οι λοιποί.
Αλλά ξέχωρα απ . αυτά υπάρχει και η έγγραφη ομολογία στην ΚΟΜΕΠ 11/76, όπου δημοσιεύεται η έκθεση της ΚΕ του ΚΚΕ για το Πολυτεχνείο.

Η επιμονή στην αποχώρηση είναι κάτι περισσότερο από εξοργιστική. Όσο για την προφύλαξη των στελεχών του ΚΚΕ, έτσι κι αλλιώς αυτή έγινε το βράδυ της Παρασκευής όπου αρκετοί την «κοπάνισαν» για να συνεχίσουν καλύτερα τον αγώνα από τις κρυψώνες.

Ξαναγυρίζουμε λοιπόν στους προβοκάτορες που είναι γνωστό ότι δεν μπορούν να φτιάξουν ιστορία και αγώνες. Απλώς προσπαθούν να υπονομεύσουν τον αγώνα. Αν τώρα υποθέσουμε ότι οι 350 ήταν προβοκάτορες τότε πραγματικά αφού όπως όλα τα κόμματα

ομολόγησαν κατόπιν το Πολυτεχνείο ήταν η αρχή του τέλους της χούντας, τότε μπράβο σ' αυτούς τους προβοκάτορες που χτυπούν το σύστημα!! Μόνο που εμείς δεν ξέρουμε τέτοιους.

Αλλά μιας και οι προβοκάτορες ήταν τόσοι πολλοί γιατί δεν μπόρεσαν όλοι αυτοί οι υπεύθυνοι να συλλάβουν μερικούς απ' αυτούς και να μας τους δείξουν ή έστω να μας τους ονομάσουν; Τα πράματα όμως δεν είναι έτσι. Γιατί οι προβοκάτορες που μπήκαν αργότερα στο χτίριο ήταν πολύ λίγοι και το χειρότερο για τους υπεύθυνους, ομολόγησαν μόνοι τους μετά τη διχτατορία (Πίμπας) τον ρόλο τους.

Τι γίνεται όμως με τους προβοκάτορες και τους χαφιέδες που βρίσκονταν μέσα στις γραμμές των παρατάξεων αυτών; Μ' αποτέλεσμα να οδηγιούνται πολλοί αγωνιστές στις φυλακές της χούντας. Είναι πολύ εύκολη η λύση του προβοκάτορα και του ύποπτου στοιχείου που κατά κόρο χρησιμοποιεί η αντίδραση και οι αριστεροί. Μ' αυτό τον τρόπο προσπαθούν να εξουδετερώσουν τους πολιτικούς τους αντιπάλους. Γι' αυτούς λοιπόν προβοκάτορες και πράχτορες της ΣΙΑ ήταν αυτοί που αντίθετα με τη συνθηκολόγα θέση τους προχώρησαν τα πράματα μέχρι την κατάληψη. Προβοκάτορες και ύποπτα στοιχεία λοιπόν κι όσοι φώναζαν τα συνθήματα *«ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, και *«ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΑΪΛΑΝΔΗ»* (έτσι μας λένε στην Πανσπουδαστική Νο 8 στην τελευταία σελίδα).

Όμως το παραμύθι των προβοκατόρων έχει και τη συνέχειά του. Αφού διάφορες παρατάξεις θέλησαν να αναλάβουν την ευθύνη του Πολυτεχνείου για τον εαυτό τους, που σημαίνει ότι το δημιούργησαν, όπως λεν αυτές, τότε πως έγινε το Πολυτεχνείο από 3 5 0 προβοκάτορες; Και τέλος ποιος από τους δύο το έκανε; Εφόσον το Πολυτεχνείο το δημιούργησαν προβοκάτορες τότε δεν έχουν παρά να το καταγγείλουν όπως έκαναν και τότε.

Οι γνωστές παρατάξεις Αντι-ΕΦΕΕ και Ρήγας Φεραίος αντιτάχθηκαν από την αρχή στην κατάληψη. Όμως δεν μπόρεσαν να εμποδίσουν την ορμή του κόσμου.

Έτσι έγινε η κατάληψη.

Στη συνέχεια βέβαια η διαδικασία υπονόμευσης της κατάληψης δεν έπαψε. Προτάσεις στις συνελεύσεις για αποχώρηση και επίδοση ψηφισμάτων για συνεργασία με την *«Επιτροπή για την αποκατάσταση της Δημοκρατικής Νομιμότητος»*, για κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, για περιορισμό σε καθαρά φοιτητικά αιτήματα. Κι ακόμα λογοκρισία και έλεγχος στα συνθήματα που δεν έκφραζαν τις παρατάξεις. Σβύσιμο των συνθημάτων που δεν ήταν σύμφωνα με τη γραμμή τους ερμηνεύοντας όπως τους άρεσε την απόφαση της συντονιστικής επιτροπής.

Εγκάθετοι των παρατάξεων που έρχονταν ακόμα και από την επαρχία πιάναν κατευθείαν θέση λογοκριτή των διαθέσεων του κόσμου. Στην ΚΟΜΕΠ που προαναφέραμε αναφέρεται ανοιχτά στη σελ. 100: *«Τα πόστα της εκδήλωσης κρατούνται βασικά από μέλη της Αντι-ΕΦΕΕ. Περιορίζεται σημαντικά ο ρόλος των αριστεριστών»*.

Μιας και δεν μπορούσαν να ελέγξουν την κατάσταση όπως τους συνέφαιρε (δουλικά και συμβιβαστικά με τη χούντα) πλαστογραφούσαν υπογραφές της συντονιστικής επιτροπής για να πιάσουν θέσεις κλειδιά (Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι ο Δ. Καραγκουλές φοιτητής τότε

της Φ/κής και μέλος τη ΚΝΕ που επιχείρησε με πλαστογραφημένη υπογραφή ενός μέλους της Σ.Ε να ελέγξει το Ραδιοσταθμό, αλλά εντοπίστηκε έγκαιρα και απομονώθηκε. Τώρα ο Καραγκουλές είναι μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ και στις φοιτητικές εκλογές του '79 στη Νομική κατέβηκε με τους τραμπούκους του και με εντολή της Κ.Ε. να *«συντρίψουν τους αναρχικούς»* δηλ. όσους ήταν αντίθετοι με την ΚΝΕ. (Ο παλιός ρόλος κι ο καινούργιος δεν έχουν διαφορά).

Αλλά ένα ακόμα παράδειγμα θα αναφέρουμε πάνω σ' αυτό το σημείο.

Την Παρασκευή 16 Νοέμβρη όταν συνεδρίαζε η Συντονιστική επιτροπή για να αποφασίσει για την Ανακοίνωση που θα διαβαζόταν στους δημοσιογράφους απορρίφθηκε με παρέμβαση του αντιπροσώπου της Φυσικομαθηματικής, φράση που έλεγε *«Καλούμε όλα τα αντιδιχτατορικά κόμματα και οργανώσεις να συμφωνήσουν σ' ένα κοινό πρόγραμμα που θα αποκαθιστά τη λαϊκή κυριαρχία και την Εθνική Ανεξαρτησία».*

Να τώρα τι γράφει η Κ.Ε του ΚΚΕ στην Κομμουνιστική Επιθεώρηση (ΚΟΜΕΠ) που προαναφέραμε:

«Στην πρώτη συνεδρίαση (της Εκλεγμένης Συντονιστικής Επιτροπής) το μεσημέρι της Παρασκευής, μετά από θυελλώδεις συζητήσεις και διαπληχτισμούς η Συντ. Επιτροπή καταλήγει στην πασίγνωστη πια ανακοίνωση που καθόρισε τον χαραχτήρα της εκδήλωσης σαν αντιφασιστικής - αντιϊμπεριαλιστικής εκδήλωσης. Υπήρξε ιδιαίτερα σοβαρή διάσταση για την τελευταία παράγραφό της, κυρίως από αντίθεση των αριστεριστών. Αντιπροσωπεία της Γραμματείας διάβασε το κείμενο της στους δημοσιογράφους, χωρίς την παράγραφο αυτή».

Να όμως τι έγινε στη συνέχεια με τα πόστα πούχαν πιάσει. *«Τελικά στον πομπό ύστερα από συμφωνία των μελών της Αντι-ΕΦΕΕ και του Ρήγα, το κείμενο διαβάστηκε μαζί μ' αυτή την παράγραφο...».* (ΚΟΜΕΠ 11 176). Θέλει μήπως κανείς μεγαλύτερη απόδειξη απ' αυτή την πλήρη ομολογία;

Πλάι σ' αυτά ο κόσμος προχωρούσε σε ριζικές προτάσεις. Το σύνθημα *«ΛΑΕ Ή ΤΩΡΑ Ή ΠΟΤΕ»*, έδειχνε την άμεση επέμβαση και διάθεση του κόσμου για την ανατροπή του καθεστώτος. Μετά την κατάληψη οι πρωτοβουλίες και η οργάνωση της κατάληψης προχωρούσαν με τέτοιο ρυθμό που απ' τη μια κάλυπταν τις ανάγκες κι απ. την άλλη κανένας δεν μπορούσε να ελέγξει και να καθοδηγήσει αυτές τις επιτροπές και τις πρωτοβουλίες.

Γιατί δημιουργούνται παντού και για κάθε ζήτημα επιτροπές. Η πρώτη μέρα της κατάληψης ήταν κύρια φοιτητική και σπουδαστική. Όμως τις επόμενες δύο μέρες το κατέβασμα πλήθος λαού στους δρόμους ξεπερνάει κάθε πρόβλεψη και φαντασία.

Μέσα στο Πολυτεχνείο συνεδριάζει η Εργατική Συνέλευση. Όμως ανάμεσα στους εργάτες και τη Συντονιστική Επιτροπή των φοιτητών δεν υπάρχει συμφωνία. Οι φοιτητές λογόκριναν τις προκηρύξεις της εργατικής συνέλευσης ή δεν τις τύπωναν καθόλου όπως έγινε με τις δύο πρώτες διακηρύξεις. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να οξύνεται η αντίθεση που πολλές φορές έφτασε σε σημεία πραγματικής ρήξης.

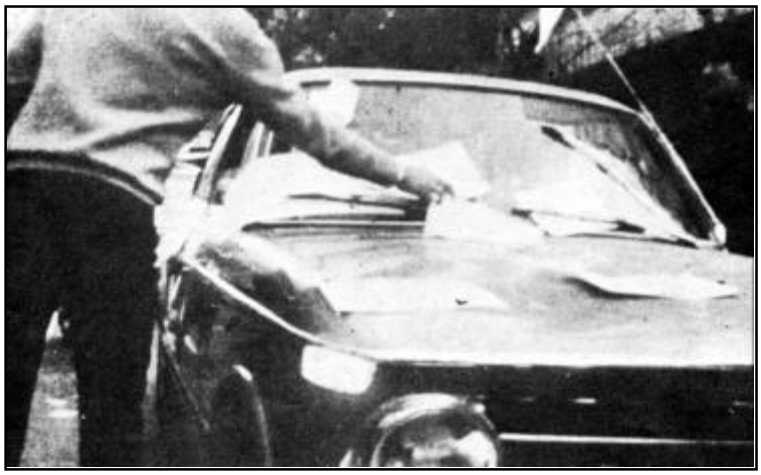

Κι αν αυτό τελικά δεν έγινε οφείλεται στη διαλαχτικότητα ορισμένων εργατών που έπεισαν τους υπόλοιπους ότι δεν θα ωφελούσε να προχωρήσουν την οξύτητα σε ρήξη. Κι αυτό για χάρη της ενότητας στον αγώνα. Μέσα στο Πολυτεχνείο, οι ανάγκες καλύπτονται από ένα ακούραστο κόσμο που τρέχει παντού, πλαισιώνει ή φτιάχνει επιτροπές, γράφει συνθήματα, συζητά όλη τη μέρα για διάφορα προβλήματα, κρίνει, κατακρίνει, αγωνίζεται. Τη νύχτα τρέχει στις συνελεύσεις και πρωί-πρωί πάλι στα κάγκελα ή στους δρόμους. Χαραχτηριστικό παράδειγμα της πρωτοβουλίας του κόσμου και πιο συγκεκριμένα των εργατών είναι το γεγονός ότι η τελευταία εργατική συνέλευση αποφασίστηκε για το ποιά ώρα θα γίνει και ένα σημαντικό μέρος της συγκεντρώθηκε από μερικούς εργάτες που αντιμετώπισαν την ανάγκη και το διάδωσαν στόμα με στόμα. Το αποτέλεσμα ήταν στις 7 το βράδυ να γίνει η συνέλευση. Εκείνες τις μέρες ο φόβος είχε ξεχαστεί, από νεαρά παιδιά των 12 χρόνων μέχρι τους μεγάλους. Κανείς δεν υπολογίζει τις οργανωμένες δυνάμεις της κρατικής βίας. Σ' αυτό τον αγώνα δεν υπάρχουν κόμματα και παρατάξεις. Υπάρχει ένας λαός που αγωνίζεται παρόλες τις διαφορές που υπάρχουν στις απόψεις. Κανένα κόμμα δεν μπορεί να διεκδικήσει την καθοδήγηση αυτού του αγώνα γιατί ήταν ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ τόσο στα συνθήματα όσο και στις πράξεις (καταστροφές Τραπεζών, επιθέσεις σε δημόσια κτίρια κλπ.).

Κοινή ομολογία όλων είναι το απαραταξιακό του αγώνα, κι όλοι προσπαθούν να τον εκμεταλλευτούν. Χαραχτηριστικό παράδειγμα το ΚΚΕ.

Ενώ στο φύλλο 8 της Πανσπουδαστικής αναγνωρίζεται ότι ο αγώνας του Πολυτεχνείου ήταν αυθόρμητος, στο Ριζοσπάστη της 24.11.74 στο άρθρο ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ γράφει: *«Η μαζική λαϊκή εξέγερση του περασμένου Νοέμβρη δεν ήταν ένα τυχαίο και συμπτωματικό γεγονός, ένα αυθόρμητο ξέσπασμα».*

Και παρακάτω: *«Το φοιτητικό κίνημα, που ξεκίνησε σαν διεκδίκηση καθαρά σπουδαστικών αιτημάτων, πήρε γρήγορα αντιδικτατορικό, αντιίμπεριαλιστικό και κοινωνικό χαραχτήρα χάρη στη δραστήρια συμμετοχή της ΚΝΕ στις γραμμές του».* Προφανώς εννοεί το σαμποτάρισμα σ' όλα τα μέτωπα, που έχουμε ήδη προαναφέρει. Γιατί κύρια σαν τέτοια μπορεί να χαραχτηριστεί η *«δραστήρια συμμετοχή».* Με αποκορύφωμα βέβαια την Πανσπουδαστική Νο 8 όπου η προβοκατορολογία και η συκοφαντία ξεπερνάει κάθε όριο. Συγκεκριμένα μάλιστα για την καταγγελία ενάντια στο συνδικαλιστή Διονύση Μαυρογένη, μετά από τη γενική κατακραυγή του φοιτητικού κόσμου και παρόλες τις αποκαλύψεις και τα συντριπτικά επιχειρήματα σε βάρος της, η ΚΝΕ προσπάθησε να θαφτεί το ζήτημα, χωρίς φυσικά ούτε να τολμήσει να δημοσιεύσει την ανοιχτή επιστολή του συνδικαλιστή, στον τύπο της. Στελέχη της ΚΝΕ μάλιστα δήλωσαν ότι επιμένουν στην καταγγελία τους και στο μέλλον θα μαζέψουν τα απαραίτητα αποδειχτικά στοιχεία!!

Βέβαια εδώ δεν μπορούμε να ρίξουμε τις ευθύνες σε άτομα μιας και η καταγγελία στο Μαυρογένη ανακοινώθηκε και από το Ραδιοσταθμό του ΚΚΕ "Φωνή της Αλήθειας" και μάλιστα 2 φορές.

Η μαζική συμμετοχή του κόσμου στις διαδηλώσεις της Παρασκευής και του Σάββατου, (300.000 περίπου), οι συγκρούσεις με την αστυνομία και τα τανκς είναι κάτι που δύσκολα συναντά κανείς στην Ελλάδα.

Από την Πέμπτη και μετά, τα γεγονότα δεν μπορούν να θεωρηθούν καν σαν φοιτητικά. Το κατέβασμα πλήθους κόσμου στους δρόμους, το κατέβασμα των εργατών και των οικοδόμων, τα μηνύματα συμπαράστασης από διάφορους χώρους, η πλατιά υποστήριξη του κόσμου στους αγωνιζόμενους, το ότι χτυπούσαν ασταμάτητα οι καμπάνες στις εκκλησίες των συνοικιών, ο ερχομός των αγροτών από τα Μέγαρα όπου γινόταν αγώνας ενάντια στις απαλλοτριώσεις της γης τους από τη χούντα, οι εργατικές συνελεύσεις, δείχνουν ότι η κινητοποίηση αγκάλιαζε όλο το λαό.

Ό,τι γινόταν, γινόταν με την ενεργητική συμμετοχή του λαού. Κι ακόμα τα πολλά συνθήματα με τις διάφορες αποχρώσεις από το *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»* μέχρι και τα συνθήματα *«ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, *«ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΑΫΛΑΝΔΗ»*, *«ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ»*, *«ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ»*, *«ΚΑΤΩ Η ΕΞΟΥΣΙΑ»* δείχνουν ότι κανένας κομματικός ή πολιτικός παράγοντας και πολιτικάντης δεν έχει δικαίωμα να καρπωθεί αυτό που ανήκει στο λαό.

Δεν έχει κανείς το δικαίωμα να χαραχτηρίζει σαν προβοκατόρικα και ύποπτα τα συνθήματα *«ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»* και *«ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΑΫΛΑΝΔΗ»* και τα παρόμοια. Γιατί μ' αυτά τα συνθήματα το απόγευμα της Τετάρτης 14 Νοέμβρη ο κόσμος πήρε θάρρος, μαζεύτηκε σαν μια συμπαγής μάζα έπαψε να κυριαρχείται από το φόβο που προσπαθούσαν να του επιβάλουν οι ισχυροί.

Μ' αυτά τα συνθήματα φτάσαμε στη μεγαλειώδικη εξέγερση. Σ' αυτό το αυθόρμητο ξέσπασμα που κατατρόμαξε την άρχουσα τάξη. Σ' αυτόν τον αγώνα που δεν αναγνώριζε καμιά γραμμή καθοδήγησης, που ήταν αυθόρμητος κι ανοργάνωτος κι όμως οργανωνόταν επί τόπου για να καλύψει τις ανάγκες του.

Όσο κι αν προσπαθήθηκε να παρουσιαστεί σαν έργο ορισμένων φοιτητικών παρατάξεων ή κομμάτων, ή σκέτα των φοιτητών, των *«παιδιών»*, όσο κι αν προσπάθησαν να σβήσουν από τους τοίχους τα συνθήματα που δεν συμφωνούσαν με τις παρατάξεις τους, η αλήθεια ξεπηδάει από τη συνέντευξη των φοιτητών στον ανταποκριτή του σταθμού της Κολωνίας όπου δηλώνουν ότι υπάρχουν όλες οι ιδεολογικές απόψεις από συντηρητικούς μέχρι και αναρχικούς. Είναι ένα ακόμα αποκαλυπτικό στοιχείο για το ακομματικό-πολιτικό και αυθόρμητο χαραχτήρα μέσα στο χτίριο. Φυσικά δεν χωράει καν συζήτηση για τον έξω από το Πολυτεχνείο χώρο που έπαιξε ιδιαίτερα την Παρασκευή και το Σάββατο τον κυρίαρχο ρόλο όχι μόνο στις συγκρούσεις αλλά και στο αυθόρμητο προχώρημα σε επαναστατική πράξη των μέχρι τότε συμβιβασμένων συνθημάτων των καθοδηγημένων προηγούμενα εκδηλώσεων από τις φοιτητικές παρατάξεις. Το ότι όμως δεν ελεγχόταν από τις παρατάξεις από τα συνθήματα μέχρι και τις συγκρούσεις ήταν κάτι που δεν το ανέχτηκαν. Γι' αυτό και έρριξαν τόση λάσπη που μ' αυτή θα μπορούσες να ξαναχτίσεις την Ελλάδα από την αρχή.

Οι συγκρούσεις με την αστυνομία το βράδυ της Παρασκευής 16 Νοέμβρη και το Σάββατο, δείχνουν τον ανατρεπτικό χαραχτήρα της εξέγερσης. Οι καταλήψεις των δημόσιων χτιρίων, οι επιθέσεις σε Τράπεζες και στην αστυνομία πόλεων δεν ήταν έργα προβοκατόρων. Ήταν ο αγώνας ενός λαού που αψηφά την τυραννία και ζητά τη κοινωνική του απελευθέρωση. Τα οδοφράγματα που στην αρχή τα χαραχτήρισαν σαν έργο προβοκατόρων στη συνέχεια τα δέχτηκαν γιατί δεν μπορούσαν να κάνουν αλλοιώς. Όταν όμως στα μεταπολιτευτικά χρόνια ο λαός στήνει οδοφράγματα και ανάβει φωτιές, τότε γίνεται προβοκάτορας και *«ύποπτο»* στοιχείο, γίνεται εχθρός τους γιατί πολεμάει το σύστημά τους, το σύστημα της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης. Γιατί πολεμάει τη βία των αφεντικών και του κράτους.

Η ορμή του κόσμου και η αντιμετώπιση της βία των δυνάμεων καταστολής, ήταν κάτι το ασύγκριτο. Έφτανε να υπερφαλαγγίζει τις σιδερόφραχτες φάλαγγες των αστυνομικών. Έφτανε να αψηφά τον θάνατο ξεπερνούσε; κάθε συμβιβασμό και έβαζε τους στόχους του ανυποχώρητου λαϊκού αγώνα μέχρι την τελική νίκη. Δεν είναι λοιπόν ανεξήγητο το γεγονός, γιατί κατάληξε στις μέρες μας το Πολυτεχνείο να γιορτάζεται σαν Εθνική Εορτή με όλες τις διαστρεβλώσεις που το πραγματοποίησαν; *«Χέρι που δεν μπορείς να το δαγκώσεις, καλύτερα να το φιλήσεις»*, λέει μια παροιμία. Κι αυτό κάνουν. Προσπαθούν φιλώντας το χέρι να του αλλάξουν το χρώμα. Και μέχρι ένα σημαντικό βαθμό το πέτυχαν. Και φτάνεις στις μέρες μας να βλέπεις θρήνους και μοιρολόγια για ανθρώπους που διάλεξαν έναν αγώνα όπου το κλάμα μπορεί να προέρχεται μόνο από τα δακρυγόνα. Κι έδωσαν ό,τι πιο πολύτιμο είχαν σ' αυτό τον αγώνα, τη ζωή τους.

Λουλούδια και πανηγύρια, σουβλάκια και τυρόπιτες, φανταχτερά λόγια και υποχωρήσεις. Αυτά είναι που προσπαθούν να παρουσιάσουν σαν κληρονομιά του Πολυτεχνείου οι συμβιβασμένοι, οι υποτελείς στο σύστημα: οι συκοφάντες. Όλοι όσοι μ' ένα όνομα λέγονται υποστηρικτές του συστήματος.

Εκεί που οι εξεγερμένοι στο Πολυτεχνείο έδειξαν ανυποχώρητοι, αυτοί υποχωρούν στην πρώτη απειλή της αστυνομίας. Χρησιμοποιούν τον αγώνα για διαπραγματεύσεις και εκλογικά κέρδη. Και κατάντησαν την επέτειο τέτοια που να ντρέπεσαι να πλησιάσεις.

Όσο για το ότι αναφερθήκαμε ονομαστικά σε ορισμένες παρατάξεις είναι γιατί αυτές έκαναν το παν για να αλλάξουν την πραγματικότητα. Τα στοιχεία μιλούν μόνα τους.

Δεν αναφερόμαστε βέβαια στα μέλη και τους οπαδούς τους που έδρασαν έξω από κάθε *«γραμμή»*. Γιατί οι καταστάσεις επέβαλλαν μια τέτοια θετική στάση απ' αυτούς.

Δεν μιλάμε γι αυτούς που ενώ έγραφαν στους εξωτερικούς τοίχους του Πολυτεχνείου *«ΖΗΤΩ ΤΟ ΚΚΕ»* και *«ΖΗΤΩ Η ΕΡΓΑΤΙΑ»* πάλευαν και πέθαιναν κόντρα στη θέληση αυτού του κόμματος. Και γι αυτό σαν αμοιβή τους το κόμμα τους ονόμασε προβοκάτορες. Τα γεγονότα είναι μάρτυρες που δεν λένε ψέματα.

Όλη τη μέρα γίνεται έλεγχος στις ταυτότητες αυτών που μπαίνουν μέχρι το απόγευμα όπου η μαζική είσοδος κόσμου στο χτίριο κάνει αδύνατο ένα τέτοιο έλεγχο. Γίνεται προσπάθεια ελέγχου των συνθημάτων χωρίς επιτυχία. Μέσα στο Πολυτεχνείο λειτουργεί η υπηρεσία τύπου και ραδιοφώνου που συντάσσει και μεταδίδει τα δελτία των ανακοινώσεων. Η υπηρεσία συσιτίου, που φροντίζει για την καθημερινή παρασκευή φαγητού, το σερβίρισμα και την προμήθεια των απαραίτητων τροφίμων. Η υπηρεσία Νοσοκομείου που παρέχει ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Η υπηρεσία του υπνωτηρίου που φροντίζει για την ανάπαυση των κλεισμένων στο χτίριο. Η υπηρεσία καθαριότητος που φροντίζει για την καθαριότητα σ' όλο το χτίριο. Η υπηρεσία Τάξεως που έχει την ευθύνη για τον έλεγχο της καταστάσεως εντός του Πολυτεχνείου, για την αλλαγή φρουρών στις πύλες και τα επίκαιρα σημεία των κτιρίων.

Όλες οι υπηρεσίες υπάγονται σε μια Γραμματεία που ασχολείται με τρέχοντα θέματα.

Κανένας δεν πληρώνει για ό, τι καταναλώνει στο εστιατόριο ή στις καντίνες.

Γύρω στα μεσάνυχτα παραμένουν μέσα στο χτίριο γύρω στις 4.000 κόσμου και απ' έξω διάφορες ομάδες που διαδηλώνουν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 16 ΝΟΕΜΒΡΗ

Στις 1 κλείνει το εστιατόριο. Στις 2 κλείνουν οι πόρτες του Πολυτεχνείου ενώ εξακολουθεί να υπάρχει ακόμα λίγος κόσμος απέξω. Γίνονται προμήθειες σε τρόφιμα και άλλα είδη.
Στις 3 αρχίζουν οι συνελεύσεις κατά σχολές.
Στη Συνέλευση της Νομικής γίνεται πρόταση για επαφές με την *«Επιτροπή για την αποκατάσταση της Δημοκρατικής Νομιμότητας»*. Η πρόταση απορρίπτεται. Από το πρωί χιλιάδες λαού έχουν συγκεντρωθεί γύρω από το Πολυτεχνείο. Μέσα στο χτίριο γίνεται γενική καθαριότητα.
Στα κάγκελα φωνάζονται συνέχεια τα συνθήματα.
Η επιτροπή Τάξης αναλαμβάνει να καθαρίσει το χτίριο από χαφιέδες που έχουν μπει μέσα. Ομάδες εργατών αναλαβαίνουν κύρια αυτό το καθήκον.
Δίπλα στο Ραδιοφωνικό σταθμό του Πολυτεχνείου λειτουργούν και 4 ερασιτεχνικοί σταθμοί, ο ΡΣΟ, ο ΡΣ Κολλιότσου, ο ΡΣ Ψυχικού και ο Πρώτος Βοηθητικός.
Πολλά Γυμνάσια μένουν άδεια ενώ οι μαθητές κατεβαίνουν στον χώρο του Πολυτεχνείου. Ο κόσμος ολοένα πληθαίνει. Στις 10 το πρωί γίνεται η οργανωμένη και με πανώ είσοδος 500 οικοδόμων στο χτίριο. Φωνάζεται με ενθουσιασμό το σύνθημα *«ΟΙΚΟΔΟΜΟΙ - ΦΟΙΤΗΤΕΣ»*. Οι οικοδόμοι κατευθύνονται στην αίθουσα Γκίνη όπου συγκαλείται καινούργια συνέλευση. Μαζί με τους οικοδόμους μπαίνουν και πολλοί μαθητές.
Από τον Ραδιοφωνικό Σταθμ6 του Πολυτεχνείου καλείται και πάλι ο λαός σε ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ ενώ για τις 3:30 καλούνται οι δημοσιογράφοι για πρες-κόνφερανς από τη Συντονιστική Επιτροπή. Στο μεταξύ καταφθάνουν αγρότες από τα Μέγαρα και κρεμούν στα κάγκελα πανώ με το σύνθημα *«ΑΥΤΗ Η ΓΗ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ»*.
Στις 3:30 έρχονται 25 δημοσιογράφοι ελληνικών εφημερίδων και ανταποκριτές ξένων πρακτορείων και εντύπων στην αίθουσα του χτιρίου της Σχολής Αρχιτεκτόνων. Στους φωτορεπόρτερς δεν επιτρέπεται να πάρουν φωτογραφίες στη διάρκεια της συνέντευξης αλλά και μετά το τέλος της για να μην πληροφορηθούν οι αρχές τα πρόσωπα που

συντονίζουν τον αγώνα. Στη συνέντευξη δεν δόθηκαν απαντήσεις σε ερωτήσεις, αλλά διαβάστηκε μια ανακοίνωση. Μετά οι δημοσιογράφοι οδηγήθηκαν σε διάφορους χώρους.
Προηγούμενα στη συνεδρίαση της εκλεγμένης Συντονιστικής Επιτροπής έχει μπει το θέμα για αποχώρηση από το Πολυτεχνείο και έχει απορριφθεί. Έχει απορριφθεί ακόμα και πρόταση στη διακήρυξη που πρότεινε τη συγκρότησή κυβέρνησης Εθνικής ενότητας απ' όλα τα κόμματα, με ψήφους 7 κατά, 4 υπέρ. Την πρόταση είχαν κάνει μέλη του ΚΚΕ και ΚΚΕεσ.
Μέσα στο Πολυτεχνείο έχουν τοποθετηθεί άτομα με καθρέφτες για να εμποδίσουν το πάρσιμο φωτογραφιών από συνεργεία της ασφάλειας που έχουν εγκατασταθεί στα γύρω κτίρια και στο απέναντι Ξενοδοχείο.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου αρχιτεκτόνων στέλνει ψήφισμα συμπαράστασης. Μηνύματα συμπαράστασης στέλνουν οι διπλωματούχοι μηχανικοί, οι δικηγόροι της Θήβας, οι έλληνες του εξωτερικού, οι κάτοικοι του Σκαραμαγκά. Ψήφισμα βγάζουν και οι κλεισμένοι στο Πολυτεχνείο, οι κινηματογραφιστές, ηθοποιοί, και οι τεχνικοί της τηλεόρασης.
Το πλήθος έξω από το Πολυτεχνείο πυκνώνει συνέχεια. Το μεσημέρι όλοι οι δρόμοι γύρω από το Πολυτεχνείο, από τη Χαλκοκονδύλη ως τη Μάρνη σε ακτίνα 500 και πλέον μέτρων από το Μετσόβιο, έχουν καταληφθεί από πλήθη κόσμου. Σ' αυτούς τους χώρους μοιράζονται χιλιάδες προκηρύξεις και τρυκ με αντικαθεστωτικό συνθήματα. Ο λαός προσφέρει τσιγάρα, χρήματα, τρόφιμα και λουλούδια.
Ο μεγάλος αριθμός των συγκεντρωμένων αναγκάζει από το πρωί τη διακοπή της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων. Από το πρωί συγκροτούνται διαδηλώσεις. Οι πρώτες απ' αυτές έρχονται αντιμέτωπες με φράγμα αστυνομικών αλλά δεν γίνονται συγκρούσεις.
Μέχρι τις 8 το βράδυ κόσμος γύρω από το Πολυτεχνείο ξεπερνάει τις 50.000.
Στις 4:30 το απόγευμα γίνεται στην αίθουσα που συνεδριάζουν οι εργάτες, η πρώτη μαθητική συνέλευση. Αποφασίζεται το κατέβασμα όλων των Γυμνασίων σε γενική απεργία για την επόμενη μέρα. Πρόταση που γίνεται για να παραμείνει ο αγώνας των μαθητών σε μαθητικό πλαίσια απορρίπτεται. Στις 7 συνεδριάζει η εργατική συνέλευση με πάνω από 600 άτομα. Δημιουργείται προστριβή μεταξύ της επιτροπής των εργατών και της Συντονιστικής επιτροπής των φοιτητών από αιτία τη λογοκρισία που έγινε στη δεύτερη διακήρυξη της εργατικής συνέλευσης από τη συντονιστική επιτροπή των φοιτητών.
Από νωρίς το απόγευμα η κυκλοφορία από τα βόρεια προάστια προς το κέντρο γίνεται με δυσκολία. Από το ύψος των Αμπελοκήπων ήταν σχεδόν αδύνατη.
Λεωφορεία, τρόλεϋ, Ι.Χ., είχαν ακινητοποιηθεί από το ΧΙΛΤΟΝ και οι περισσότεροι επιβάτες κατέβαιναν και συνέχιζαν με τα πόδια προς το Σύνταγμα και άλλες κεντρικές περιοχές.
Στις 4:30 το απόγευμα έχουν αρχίσει οι συγκρούσεις. Σπουδαστές της Παντείου συμπλέκονται με την αστυνομία στου Μακρυγιάννη.
Στις 5, διαδηλωτές ξεκινούν από το Πολυτεχνείο, φτάνουν στην Κάνιγγος αλλά επιστρέφουν χωρίς επεισόδια.
Από τις 6, διαδηλωτές έχουν επιχειρήσει πολλές φορές να κάνουν πορεία προς το

Σύνταγμα.

Στις 6:30 οι διαδηλωτές ανεβαίνοντας τη Σταδίου φτάνουν στην πλατεία Κλαυθμώνος όπου συγκρούονται με αστυνομικούς που βρίσκονται εκεί. Οι συμπλοκές είναι βίαιες. Τραυματίζονται πολλά άτομα και μαθαίνεται ότι τραυματίστηκαν 14 αστυνομικοί και 9 διαδηλωτές.

Οι συγκρούσεις γενικεύονται στα Χαυτεία, στην Πλατεία Ταχυδρομείου, στις παρόδους της Πανεπιστημίου, παντού. 300.000 κόσμου μάχονται σ' όλη την έκταση της Αθήνας. Στις 7, άφθονα δακρυγόνα και καπνογόνα πέφτουν στο κέντρο της Αθήνας. Πολλά άτομα τραυματίζονται. Οι διαδηλωτές μεταφέρουν τους τραυματίες στο Πολυτεχνείο. Ο Ραδιοσταθμός ζητά φάρμακα, ιατρικά εργαλεία, γιατρούς καιασθενοφόρα.

Στις 8, αρχίζει η χρήση των δακρυγόνων μαζικά και αδιάκριτα, με εντολή του διευθυντή της αστυνομίας Αθηνών, Χριστολουκά, που ήταν επικεφαλής των αστυνομικών δυνάμεων. Οι διαδηλωτές που βρίσκονταν εκείνη τη στιγμή στα Χαυτεία, διαλύθηκαν. Ξαναγυρίζουν στην Πατησίων έξω από το Πολυτεχνείο, ενώ πολλοί σκορπίζουν στις παρόδους της Σταδίου και της Πανεπιστημίου, όπου η κυκλοφορία των αυτοκινήτων είχε διακοπεί νωρίτερα.

Αυτοκίνητα με αστυνομικούς ρίχνουν δακρυγόνα και πυροβολισμούς, καταδιώκοντας τους διαδηλωτές μέχρι τον Άγιο Παντελεήμονα Αχαρνών. Οι διαδηλωτές συγκεντρώνονται πάλι στην πλατεία Βάθης και στην πλατεία Εξαρχείων απ' όπου όμως αναγκάζονται να φύγουν γιατί η αστυνομία συνέχιζε να ρίχνει δακρυγόνα.

Ο σταθμός Α΄ Βοηθειών είναι γεμάτος από τραυματίες. Οι διαδηλωτές, που ανάμεσά τους είναι πολλοί μικροί μαθητές, εργάτες και οικοδόμοι ανάβουν φωτιές σε πολλούς δρόμους. Στις 8:30 μπαίνει στη συνέλευση των εργατών ένας οικοδόμος τραυματισμένος και ανακοινώνει ότι άρχισαν οι συγκρούσεις με τη φράση: *«Έξω σκοτώνουν τα' αδέλφια μας»*. Υπάρχουν ήδη 2 νεκροί. Ψηφίζεται η τρίτη διακήρυξη της συνέλευσης των εργατών του Πολυτεχνείου.

Φτιάχνονται ομάδες που στέλνονται στα σημεία των συγκρούσεων. Άλλες ομάδες θα έχουν σαν καθήκον να προπαγανδίσουν την Γενική Απεργία στους χώρους δουλειάς την επομένη.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ (3η)
ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

«Μετά από έξη χρόνια φίμωσης, ξεζουμίσματος και βασανισμού ο Ελληνικός Λαός κατεβαίνει στους δρόμους, αποφασισμένος να παλέψει ενάντια στη χούντα, στα μονοπώλια και τους Αμερικάνους πάτρονές της.

Αυτός ο αγώνας του εργαζόμενου Λαού για το τσάκισμα της χούντας και των ντόπιων και ξένων μονοπωλίων, που την γέννησαν και τη στηρίζουν σκοπεύει στην εγκαθίδρυση μιας πραγματικής κυριαρχίας του Εργαζόμενου Λαού και βάζει μπροστά μας μερικά πραχτικό καθήκοντα, για την καλύτερη οργάνωση και αποτελεσματικότητα του αγώνα μας. Σαν τέτοια, η Εργατική Επιτροπή Κινητοποίησης προτείνει:

Α. Τη δημιουργία Εργατικών Επιτροπών Πόλης στο γιαπί, στο εργοστάσιο, στη συνοικία, για να μεταφέρουν παντού το μήνυμα του αγώνα μας, κατεβάζοντας όλο το Λαό στους δρόμους.

Β. Οι Εργατικές Επιτροπές Πόλης , πρέπει μεταφέροντας τις διακηρύξεις της Εργατικής Συνέλευσης στους τόπους δουλειάς, να προπαγανδίσουν και να οργανώσουν το κατέβασμα των εργαζομένων σε ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ με οικονομικά και πολιτικά αιτήματα:

1) Αύξηση 50% μισθών και συντάξεων.

2) Να αντικατασταθεί η διορισμένη ηγεσία της ΓΣΕΕ από καινούργια εκλεγμένη από τους εργάτες - διοίκηση.

3) Διώξιμο της χούντας.

4) Άμεση διάλυση των Αμερικανικών βάσεων και αποχώρηση όλων των Αμερικανών στρατιωτών από την Ελλάδα.

5) Να σταματήσει το άρπαγμα της γης μας από τα ξένα και ντόπια μονοπώλια.

ΑΠΕΡΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗ, ΖΗΤΩ ΟΙ ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΑΛΗΣ, ΖΗΤΩ ΤΩ ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ ΠΑΛΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.»

Στις 9, οι διαδηλωτές στήνουν οδοφράγματα σε διάφορα σημεία κοντά στο Πολυτεχνείο. χρησιμοποιούν αυτοκίνητα, τρόλλεϋ, λεωφορεία, διάφορα αντικείμενα. Διαδηλωτές επιτίθενται στη Νομαρχία Αττικής στην Αιόλου 10 και την καταλαμβάνουν. Άλλοι διαδηλωτές πολιορκούν τα υπουργεία Παιδείας, Γεωργίας, Δικαιοσύνης, Κοινωνικών Υπηρεσιών και Δημοσίων Έργων.
Τα θέατρα και οι περισσότεροι κινηματογράφοι κάνουν από τα πράματα απεργία.
Στις 9:05, από τη γωνία Πατησίων και Πανεπιστημίου μπροστά από το κατάστημα Μαρινόπουλου, θωρακισμένο όχημα της αστυνομίας ρίχνει δακρυγόνα και κατευθύνεται αργά προς το Πολυτεχνείο.
Στις 9:10, πάνω από 1.500 διαδηλωτές εργάτες προχωρούν στην Πειραιώς με τα συνθήματα: *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*, *«ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ»*, *«ΛΑΕ, ΛΑΕ Ή ΤΩΡΑ Ή ΠΟΤΕ»*. Επιτίθενται στο υποκατάστημα της Εμπορικής Τράπεζας στη διασταύρωση Πειραιώς και Θερμοπυλών σπάζοντας τα τζάμια και συγκρούονται με την αστυνομία.
Στις 9:15, 2.000 διαδηλωτές φωνάζοντας τα συνθήματα *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*, *«ΚΑΤΩ ΟΙ ΦΑΣΙΣΤΕΣ»*, *«ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ»*, φτιάχνουν οδοφράγματα σ' όλο το μήκος της Πατησίων στο ύψος της πλατείας Αμερικής. Κόβεται η κυκλοφορία.
Επεισόδια γίνονται και στην πλατεία Λαυρίου όταν αστυνομικοί επιτίθενται για να διαλύσουν πλήθος διαδηλωτών. Οι διαδηλωτές είχαν στήσει προηγούμενα άλλα οδοφράγματα από διαφημιστικά πλαίσια και οικοδομικά υλικά στη διασταύρωση Πατησίων και Καποδιστρίου.

Τελικά μετά από επιθέσεις των αστυνομικών εγκαταλείπουν το οδόφραγμα αφού προηγούμενα του βάζουν φωτιά και υποχωρούν στο οδόφραγμα της οδού Σολωμού.
Στις 9:30, η Σταδίου και η Πανεπιστημίου αδειάζουν αφού προηγούμενα έχουν γίνει έντονες συγκρούσεις ανάμεσα σε αστυνομικούς και διαδηλωτές. Οι αστυνομικοί είχαν απωθηθεί στο ύψος της οδού Αμερικής αλλά με τη χρήση δακρυγόνων και πυροβόλων όπλων ανάγκασαν τους διαδηλωτές σε υποχώρηση. Στο κατάστρωμα του δρόμου αφήνονται τραυματισμένοι και νεκροί διαδηλωτές και στα πεζοδρόμια παπούτσια και πανωφόρια.
Την ίδια ώρα περίπου στα Χαυτεία επιτίθεται ισχυρή αστυνομική δύναμη για να διαλύσει διαδηλωτές. Ρίχνονται πυροβολισμοί από τους αστυνομικούς. Οι διαδηλωτές υποχωρούν και πέφτουν στις βιτρίνες του ζαχαροπλαστείου *«Μανχάταν»* και του καταστήματος

νεωτερισμών *«Μιράζ»*. Ύστερα από λίγο στο χώρο της επίθεσης των αστυνομικών υπάρχουν αίματα.
Στο μεταξύ ανάβονται φωτιές στη Πατησίων, έξω από το ΜΙΝΙΟΝ. Οι αστυνομικοί επιτίθενται και εκεί ρίχνοντας παράλληλα δακρυγόνα. Από το ύψος της οδού Πεσματζόγλου μέχρι την Ομόνοια η ατμόσφαιρα είναι γεμάτη αέρια από τις δακρυγόνες βόμβες.
Με απόφαση της αστυνομίας απαγορεύεται η κυκλοφορία στο κέντρο της πόλης μέχρι νεωτέρας διαταγής. Το τεράστιο οδόφραγμα που έχει στηθεί στη Σολωμού και Πατησίων δυσκολεύει την προέλαση των αστυνομικών. Οι διαδηλωτές αντιμετωπίζουν τους αστυνομικούς με πέτρες και τούβλα. Οδοφράγματα στήνονται και μέσα στη Σολωμού.
Οι διαδηλωτές μέσα σε βροχή από δακρυγόνα τραγουδούν το *«Πότε θα κάνει ξαστεριά»* και φωνάζουν το σύνθημα *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*.
Εξάλλου στη γωνία Γ΄ Σεπτεμβρίου και Στουρνάρα ακινητοποιούνται δύο λεωφορεία και χρησιμοποιούνται σαν οδοφράγματα. Το πλήθος φωνάζει συνέχεια το σύνθημα *«ΛΑΕ-ΛΑΕ Ή ΤΩΡΑ Ή ΠΟΤΕ»* και *«ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΚΑΝΕΙ ΞΑΣΤΕΡΙΑ»*. Στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας από τις 9.30 μέχρι τις 10 υπάρχει μεγάλο πλήθος διαδηλωτών κυρίως προς το πεδίο του Άρεως.

Η αστυνομία χρησιμοποιεί δακρυγόνα. Το πλήθος υποχωρεί, αλλά μετά ξεκολώντας τα στέγαστρα από τις στάσεις των λεωφορείων στήνει οδοφράγματα. Ακόμα χρησιμοποιούνται λεωφορεία και τρόλλεϋ που τοποθετούνται κάθετα στο δρόμο.
Στο ύψος της οδού Χέϋδεν ανάβουν δύο μεγάλες φωτιές. Σ' ολόκληρη τη πλατεία, στην αρχή της Λεωφόρου Αλεξάνδρας και Μαυροματαίων οι διαδηλωτές ακινητοποίησαν και τοποθέτησαν κάθετα λεωφορεία της γραμμής Σουνίου.
Στη συμβολή Αλεξάνδρας και Σπύρου Τρικούπη οι διαδηλωτές στήνουν οδοφράγματα επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, με ξύλα, σύρματα, σίδερα και άλλα υλικό που παίρνουν από κοντινή οικοδομή.
Έξω από την Αυστριακή πρεσβεία οι διαδηλωτές κατέλαβαν και ακινητοποίησαν και στη συνέχεια έβαλαν κάθετα στα δύο ρεύματα της Λεωφόρου τα υπ. αριθμόν 104753 και 209825 λεωφορεία.
Επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας από τη Σπύρου Τρικούπη μέχρι την Αυτοκρατόρων Αγγέλων οι διαδηλωτές φτιάχνουν οδοφράγματα με τέσσερα λεωφορεία που 'χουν τους αριθμούς 119826, 98360, 184767 και 25727.
Ακόμα μετατρέπουν σε οδοφράγματα 30 συνολικά λεωφορεία και τρόλλεϋ αφού προηγούμενα τους ξεφουσκώνουν τα λάστιχα.
Στις 10 πέφτουν πυροβολισμοί στην περιοχή του Πολυτεχνείου, τα δακρυγόνα και τα καπνογόνα πέφτουν ασταμάτητα. Οι νεκροί και οι τραυματίες πληθαίνουν. Όσοι μεταφέρονται στα νοσοκομεία και στο Α΄ Βοηθειών βασανίζονται και δολοφονούνται από αστυνομικούς που βρίσκονται εκεί. Μεγάλος όγκος διαδηλωτών περιβάλλει το Πολυτεχνείο. Οι διαδηλωτές εξακολουθούν να φωνάζουν τα συνθήματα: *«ΛΑΕ ΤΩΡΑ ΜΠΟΡΕΙΣ»*. *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*, *«ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΦΑΣΙΣΜΟ»*.
Στις 10:15 τεθωρακισμένα της αστυνομίας με ορμητήριο το χώρο έξω από το Πολυτεχνείο,

επιτίθενται πάλι στην πλατεία της Λεωφόρου Αλεξάνδρας ρίχνοντας δακρυγόνα στους διαδηλωτές, που στο μεταξύ είχαν ανασυντάξει τις δυνάμεις τους και έτρεχαν προς το Πολυτεχνείο. Από το σταθμό του Πολυτεχνείου ανακοινώνεται η πληροφορία ότι διαδηλωτές κατέλαβαν τη νομαρχία του Αιγάλεω.
Εξαγριωμένοι διαδηλωτές από το φόνο ενός νεολαίου, επιτίθενται κατά κύματα στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης στον δρόμο Γ' Σεπτεμβρίου. Οι επιθέσεις συνεχίζονται μέχρι τις 11 όπου στην 3η κατά σειρά έφοδο οι διαδηλωτές φτάνουν στις εσωτερικές σκάλες του κτίριου. Πυροβολούμενοι όμως από τους πάνω ορόφους αποχωρούν αφήνοντας πολλούς νεκρούς και τραυματίες. Στις διάφορες συγκρούσεις οι διαδηλωτές αρχίζουν να χρησιμοποιούν σποραδικό βόμβες *«Μολότωφ»*.
Όπως ισχυρίστηκαν μεταπολιτευτικό τόσο κόμματα και οι εφημερίδες της αριστεράς, οι αγωνιστές που επιτέθηκαν ενάντια στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης ήταν προβοκάτορες. Όμως όπως αποδείχτηκε ακόμα: μια φορά, οι προβοκάτορες δεν υπήρχαν παρά μόνο στην ταραγμένη τους φαντασία. Στη στημένη δίκη για τους φονιάδες του Πολυτεχνείου, όχι μόνο δεν επιτράπηκε στους μάρτυρες να μιλήσουν και να δώσουν τη σωστή διάσταση του αγώνα του Πολυτεχνείου αλλά το ίδιο έγινε και με τα περισσότερα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Πολυτεχνείου. Εμποδίστηκαν να δώσουν την πραγματική διάσταση της επίθεσης των διαδηλωτών ενάντια στα κτίρια - σύμβολα του καπιταλισμού και ιδιαίτερα στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.
Είναι αποκαλυπτικές οι καταθέσεις των μαρτύρων Γρηγοριάδη και Μαυρομμάτη καθώς και η κοινή δήλωση των εννέα μαρτύρων μελών της Συντονιστικής επιτροπής:

«Μέλη της συντονιστικής επιτροπής και άλλοι φοιτητές καταθέσαμε σήμερα στο Πενταμελές Εφετείο, όπου δικάζονται οι υπαίτιοι για τα γεγονότα του Πολυτεχνείου. Δεν μας δόθηκε η δυνατότητα μέσα από το σύνολο της διαδικασίας να δώσουμε μια πλήρη κατάθεση για τον τρόπο με τον οποίο εξελίχθηκε η λαϊκή κινητοποίηση, για τον χαραχτήρα και τους στόχους που είχε. Υποχρεωθήκαμε, με βάση δικονομικά κωλύματα, να καταθέσουμε μόνο για τον φόνο του αγωνιστή Φαμέλου.
Πιστεύουμε πως είναι απόλυτα απαραίτητο να κληθούμε για να καταθέσουμε κάθε τι που γνωρίζουμε σχετικό με τα γεγονότα. Και διότι έχουμε άμεση σχέση με αυτό, και διότι έχουμε ηθικό χρέος να δώσουμε την αλήθεια, όπως τη ζήσαμε, για να αποδοθούν οι ευθύνες και να τιμωρηθούν πραγματικό οι ένοχοι.
Παππάς Στέλιος, Κουμόνταρος Δημήτρης, Σιδέρης Νίκος, Τσαφαράκης Μανούσος, Δαφέρμος Ολύμπιος, Μαυρογένης Διονύσιος, Παυλάκης Γεώργιος, Λαζαρίδης Χρύσανθος, Γεωργακάκης Γιάννης.»

Στις 10:25 σ' όλο το μήκος της Στουρνάρα οι διαδηλωτές άναβαν φωτιές. Το πλήθος ήταν συγκεντρωμένο μπροστά στην πτέρυγα του Πολυτεχνείου προς τη Στουρνάρα ψάλλοντας τον εθνικό ύμνο και φωνάζοντας τα συνθήματα: *«ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ»*, *«ΑΠΕΡΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗ»*, *«ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΦΑΣΙΣΜΟ»*, *«ΛΑΕ ΤΩΡΑ ΜΠΟΡΕΙΣ»*.
Στις 10:30 ρίχνονται δακρυγόνα από την αστυνομία μέσα στο Πολυτεχνείο. Νοσοκομειακά αυτοκίνητα γεμάτα αστυνομικούς περνούν τα οδοφράγματα και ρίχνουν δακρυγόνα στο Πολυτεχνείο και στους γύρω χώρους. Ο Ραδιοσταθμός εξακολουθεί να μεταδίδει κανονικά. Αστυνομικοί με αυτόματα όπλα προχωρούν προς το Πολυτεχνείο. Ρίχνονται πυροβολισμοί. Το Πολυτεχνείο δέχεται συνέχεια τραυματίες και νεκρούς. Ασθενοφόρα του Ερυθρού Σταυρού μπαίνουν στο χώρο του Πολυτεχνείου και παίρνουν τραυματίες. Μέσα στο χτίριο λειτουργεί νοσοκομείο.
Στις 11 οι πυροβολισμοί γενικεύονται. Οι διαδηλωτές ενισχύουν τα οδοφράγματα. Ο Ραδιοσταθμός καλεί το λαό σε συμπαράσταση. Οι φοιτητές μέσα στο χώρο του Πολυτεχνείου ζητούν να φροντίσει ο υπουργός Προνοίας για την περίθαλψη των τραυματιών. Η αστυνομία συστήνει στον υπουργό να μην πάει γιατί η κατάσταση είναι έκρυθμη.
Στις 11:30 οι διαδηλωτές ελέγχουν όλη τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας από τη Χ. Τρικούπη ως τους δρόμους Πειραιώς και Αριστοτέλους. Οι διαδηλωτές φτιάχνουν οδοφράγματα με αυτοκίνητα και ελέγχουν έτσι όλη τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Αργά τη νύχτα η αστυνομική δύναμη που βρίσκεται στην Ηπείρου, στο ύψος της Πατησίων, περικυκλώνεται από τους διαδηλωτές.
Οι πυροβολισμοί γύρω από το Πολυτεχνείο συνεχίζονται. Με ιδιωτικά αυτοκίνητα μεταφέρονται τραυματίες και φαρμακευτικό υλικό. Οι φοιτητές φωνάζουν το σύνθημα *«όχι άλλο αίμα»*. Οι διαδηλωτές ανασυντάσσονται στο λόφο του Στρέφη και ετοιμάζονται για επίθεση κατά της αστυνομίας. Στην πλατεία Καραϊσκάκη στο Μεταξουργείο οι διαδηλωτές έχουν στήσει οδοφράγματα. Γίνεται γνωστό ότι έχουν συλληφθεί πολλά άτομα ενώ υπάρχουν πληροφορίες για πολλούς τραυματίες από τις συγκρούσεις.
Από την αστυνομία ανακοινώνεται ότι γύρω στα μεσάνυχτα οι διαδηλωτές επιχείρησαν να κόψουν στα χτίρια των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Δημοσίας Τάξεως και Κοινωνικών Υπηρεσιών.
Αυτοκίνητα καίγονται στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. οι αστυνομικοί κάνουν επίθεση στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας με δακρυγόνα και πυροβολισμούς αλλά απωθούνται από πλήθος διαδηλωτών.
Στη συνέχεια στις 12 τα μεσάνυχτα, ξεκινά από τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας διαδήλωση 15-20.000 ατόμων. Γίνονται βίαιες συγκρούσεις με τους αστυνομικούς, που υποχωρούν αφήνοντας στο χώρο των συγκρούσεων καπέλα και γκλομπς. Οι διαδηλωτές ελέγχουν απόλυτα την κατάσταση στην περιοχή αυτή.

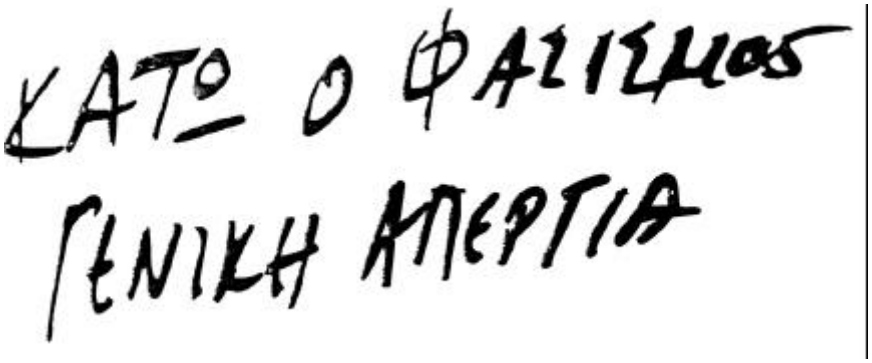

ZENITH
ΚΑΒΟΥΡΑΣ
BANK

UPI-111702-11/17/73. ATHENS: Police armoured driving through burning barricades placed around the Polytechnic School by demonstrators in an effort to prevent Policemen and Army armoured to approach the institution where Athens students were locked. UPI (TEP)

ΣΑΒΒΑΤΟ 17 ΝΟΕΜΒΡΗ

00:05 Από τους στρατώνες στο Γουδί και του Διόνυσου ξεκινούν οι πρώτες φάλλαγγες αρμάτων με κατεύθυνση τον χώρο των συγκρούσεων.
00:20 Τα πρώτα τανκς κάνουν την εμφάνισή τους στον κόμβο των Αμπελοκήπων.
Την ίδια στιγμή ολόκληρη περιοχή ακτίνας 3 χιλιομέτρων, με κέντρο το Πολυτεχνείο, βρίσκεται κότω από τον έλεγχο των διαδηλωτών, που δίνουν σκληρές μάχες με ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις, που προσπαθούν να ελέγξουν την περιοχή. Τα τανκς κινούνται άλλα προς τη λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας και την Πανεπιστημίου.
Τα τανκς που κινούνται από τη λεωφόρο Αλεξάνδρας εγκλωβίζονται στην περιοχή της. *«Σόνιας»*, που έχει αποκλειστεί από αυτοκίνητα που έχουν τοποθετηθεί κάθετα στο δρόμο. Αποκλεισμένη με αυτοκίνητα, οικοδομικά υλικά και τρόλλεϋ ήταν και ολόκληρη η περιοχή μεταξύ των οδών Πειραιώς, Καποδιστρίου, Ηπείρου, Μάρνη, πλατεία Βάθης, Στουρνάρα, Χαλκοκονδύλη και Πατησίων, μπροστά στο Πολυτεχνείο, όπου είχαν τοποθετηθεί κάθετα λεωφορεία και τρόλεϋ. Για να μπορέσουν να κινηθούν τα τανκς και να φτάσουν στο Πολυτεχνείο, χρειάστηκε να μετακινήσουν τα αχρηστευμένα λεωφορεία και τα τρόλεϋ. γερανοφόρα οχήματα της αστυνομίας.
00:55 Τα τανκς περνούν την οδό Πανεπιστημίου, στρίβουν στα Χαυτεία και μπαίνουν στην Πατησίων. Προηγούμενα στα Χαυτεία διαδηλωτές πυροβολούν με κυνηγετικό όπλο υπαστυνόμο που μεταφέρεται σε κοντινό κατάστημα. Συγκρούσεις γίνονται στην Πειραιώς και στην πλατεία Βάθης όπου οι διαδηλωτές καίνε αυτοκίνητα.
1:00 Τεθωρακισμένα, στρατιώτες και αστυνομικοί κάνουν κυκλωτικές κινήσεις γύρω από το Πολυτεχνείο. Στην αστυνομική διεύθυνση Αθηνών φτάνει ο προϊστάμενος της εισαγγελίας Αθηνών Φαφούτης. Νωρίτερα έχει πάει εκεί ο αρχηγός της ΥΠΕΑ στρατηγός Θωμόπουλος και συνταγματάρχης των ΛΟΚ με πολιτικά.
1:05 Με την εμφάνιση των αρμάτων οι διαδηλωτές υποχωρούν κάτω από την πίεση των

αστυνομικών που πυροβολούν συνέχεια. Αρκετοί βρίσκουν καταφύγιο σε πόρτες πολυκατοικιών που έχουν αφεθεί επίτηδες ανοιχτές.
1:17 Από το ύψος της Λεωφόρο Αλεξάνδρας και της Πατησίων, τανκς με αναμμένους τους προβολείς κινούνται προς το Πολυτεχνείο. Από τα μεγάφωνα μεταδίδεται όσοι θέλουν ν' αποχωρήσουν μπορούν να φύγουν γιατί οι πόρτες θα κλείσουν οριστικά. Κανείς δεν αποχωρεί. Τα τανκς εμποδίζονται από τα οδοφράγματα της Πατησίων.
1:20 Τα τανκς από την Πατησίων κάνουν ελιγμούς ανεβαίνοντας τη Σολωμού και κατεβαίνοντας από τη Στουρνάρα.

1:21 Οι αστυνομικοί ρίχνουν δακρυγόνα και πυροβολισμούς. Οι διαδηλωτές έξω από το Πολυτεχνείο παραμένουν ακόμα. Ελεύθεροι σκοπευτές καταλαμβάνουν θέσεις στα γύρω από το Πολυτεχνείο χτίρια.
1:29 Τέσσερα άρματα μάχης και δύο περιπολικά της αστυνομίας έρχονται στη διασταύρωση Πατησίων και Αβέρωφ. Ρίχνονται δdκρυγονα και ασφυξιογόνα. Τα μεγάφωνα του Πολυτεχνείου μεταδίδουν ότι οι στρατιώτες δεν θα κτυπήσουν. Αστυνομικοί με τεράστια γκλομπς στέκονται στη γωνία Πατησίων και Αβέρωφ. Ο χώρος έχει γεμίσει από αέρια. Τα μεγάφωνα απευθύνονται στους στρατιώτες: *«Δεν μπορείτε να χτυπήσετε τ. αδέρφιά σας».*
1:32 Από την Αβέρωφ τα άρματα με αναμμένους τους προβολείς ξεκινούν για το Πολυτεχνείο αλλά αμέσως μετά σταματούν. Οι κλεισμένοι στο χτίριο ενισχύουν την άμυνα της κεντρικής πύλης με μία Μερσεντές. Παράλληλα χτυπούν τα κάγκελα ρυθμικά με διάφορα ξύλα. Στους γύρω δρόμους οι συγκρούσεις συνεχίζονται με ένταση. Τέσσερα άρματα μάχης κι ένα μεταγωγικό με στρατιώτες βρίσκονται στη γωνία Πατησίων - Αβέρωφ. Τανκς και θωρακισμένα περνούν μπροστά από το Πολυτεχνείο χωρίς να σταματήσουν.

1:35 Από τους στρατιώτες των αρμάτων ρίχνονται συνέχεια πυροβολισμοί. Ο ραδιοφωνικός σταθμός του Πολυτεχνείου εξακολουθεί να μεταδίδει προς τους στρατιώτες: *«Είμαστε*

άοπλοι. Θα σας υποδεχτούμε με χειροκροτήματα». Τα άρματα έχουν σταματήσει στις δύο γωνίες Πατησίων - Αβέρωφ και Πατησίων - Στουρνάρα. Στη γωνία Πατησίων και Στουρνάρα 200 αστυνομικοί με ρόπαλα και κράνη περιμένουν.

1:50 Ο ραδιοφωνικός σταθμός του Πολυτεχνείου διακόπτει προσωρινά. Υπάρχουν πληροφορίες ότι οι κλεισμένοι έχουν ετοιμάσει ισχυρά κοκτέιλ Μολότωφ για την αντιμετώπιση των αρμάτων. Αστυνομικοί επιχειρούν να μπουν από την Μπουμπουλίνας. Τα μεγάφωνα μεταδίδουν: *«Παιδιά να μην πετάξετε τίποτα εναντίον τους. Να τους υποδεχθείτε με τη φράση "Αδέλφια μας φαντάροι".»*

1:59 Ο σταθμός ξαναρχίζει να λειτουργεί. Τα άρματα Μ 48 και Μ 113 στρέφουν τα κανόνια τους κατά των κλεισμένων στο Πολυτεχνείο ενώ με τους προβολείς φωτίζουν τα παράθυρα του κτίριου. Τρία άρματα προχωρούν από την Αβέρωφ και σταματούν στην πόρτα του Πολυτεχνείου επί της Πατησίων. Οι στρατιώτες γεμίζουν τα πολυβόλα.

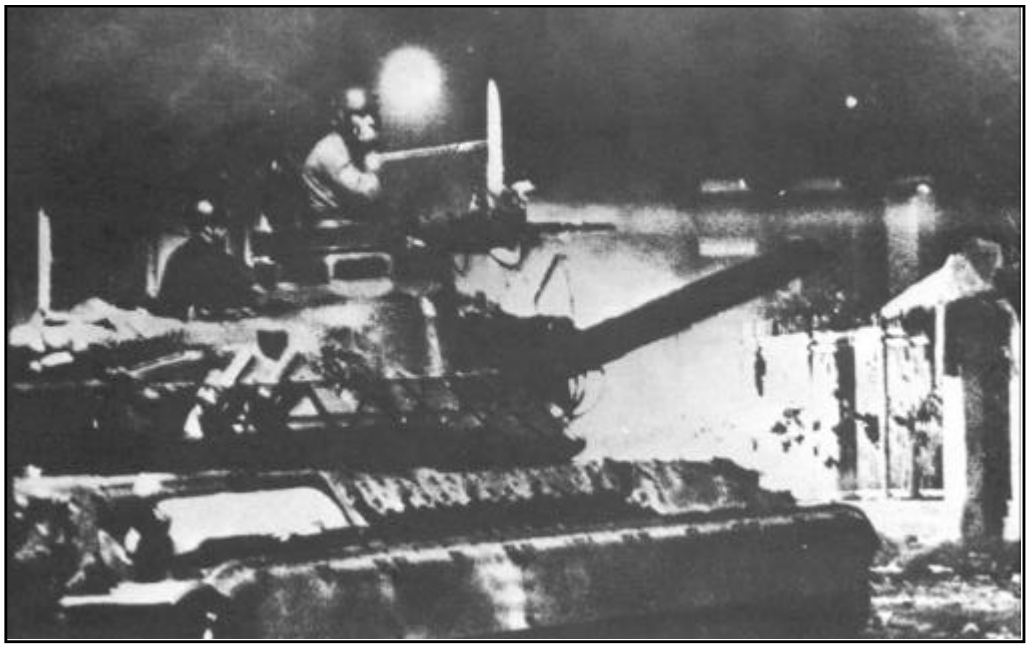

Οι κλεισμένοι στο κτίριο φωνάζουν: *«ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΑΣ ΦΑΝΤΑΡΟΙ, Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΜΕ ΤΟ ΛΑΟ».*

2:04 Ο σταθμός του Πολυτεχνείου μεταδίδει ότι 1.500 διαδηλωτές έρχονται από την οδό Ιθάκης, αψηφώντας τα τανκς.

2:07 Ο χώρος απέναντι από την κεντρική είσοδο του Πολυτεχνείου γεμίζει από αστυνομικούς. Ο σταθμός εξακολουθεί να μεταδίδει συνθήματα. Στα κάγκελα φωνάζονται συνθήματα συναδέλφωσης με τους στρατιώτες.

2:13 Κάποια προσπάθεια συννενόησης ανάμεσα στους επικεφαλής των αρμάτων και των κλεισμένων στο κτίριο αρχίζει να φαίνεται. Στα κάγκελα κρεμιέται ένα πανώ με το σύνθημα *«ΦΑΝΤΑΡΟΙ ΕΙΣΤΕ ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΑΣ».*

Πίσω από το περίπτερο της Στουρνάρα και Πατησίων ανακαλύπτονται δύο διαδηλωτές και πυροβολούνται από τον αρχηγό πληρώματος ενός άρματος. Την ίδια στιγμή γίνονται σκληρές συγκρούσεις στη διασταύρωση Ηπείρου και Πατησίων. Οι αστυνομικοί δέχονται επιθέσεις διαδηλωτών και βρίσκονται σε τραγική κατάσταση. Ενισχύσεις αστυνομικών καταφθάνουν για να διασώσουν την κατάσταση.

Ισχυρές δυνάμεις διαδηλωτών συγκρούονται δυναμικά με αστυνομικούς στην περιοχή Μουστοξύδη και Λεωφόρου Αλεξάνδρας καθώς και στην Πατησίων και Ιθάκης όπου οι διαδηλωτές έχοντας ισχυρά οδοφράγματα φαίνονται αποφασισμένοι να προχωρήσουν μέχρι το Πολυτεχνείο.

2:30 Έξω από το Πολυτεχνείο πέφτουν πυροβολισμοί. Στρατιώτες κινούνται έξω από το Πολυτεχνείο με οπλοπολυβόλα. Πεζοναύτες πιάνουν θέσεις έξω από το κτίριο.

2:45 Οι κλεισμένοι στο Πολυτεχνείο εξακολουθούν σκαρφαλωμένοι στα κάγκελα να φωνάζουν διάφορα συνθήματα. Στο ύψος του κτιρίου του ΟΤΕ εξακολουθεί να καίει μια τεράστια φωτιά. Τέσσερα άρματα κινούνται από το ύψος της Λεωφόρου Αλεξάνδρας προς

το Πολυτεχνείο. Κοντά στη Μάρνης, στα οδοφράγματα έχουν συνταχθεί δύο λόχοι στρατιωτών και δεκάδες αστυνομικοί.
2:47 Όλες οι δυνάμεις του στρατού και της αστυνομίας έχουν συνταχθεί σε θέση μάχης έξω από το Πολυτεχνείο. Αρχίζουν οι διαπραγματεύσεις με τους κλεισμένους μέσα στο χτίριο. Προηγούμενα στρατιώτης που είχε χαιρετίσει τους κλεισμένους μέσα στο χτίριο πυροβολείται από τον επικεφαλής.

2:50 Στρατιώτες προχωρούν προς τα κάγκελα πάνοπλοι. Οι κλεισμένοι στο χτίριο παραμένουν ψύχραιμοι. Συνθήματα εξακολουθούν να φωνάζονται. Ακούγονται πυροβολισμοί από τη μεριά του χτίριου του ΟΤΕ.
Στην είσοδο του Πολυτεχνείου ένας αστυνομικός με κράνος μιλά προς τους κλεισμένους στο χτίριο. Καταφθάνουν δύο λεωφορεία με αστυνομικούς. Πάνω από 250 στρατιώτες βρίσκονται παραταγμένοι μπρος στο Πολυτεχνείο. Από μακριά εξακολουθούν να ακούγονται πυκνοί πυροβολισμοί. Ενώ ο αστυνόμος με το κράνος απευθύνεται με τηλεβόα προς τους κλεισμένους στο χτίριο, οι στρατιώτες υποχωρούν στο απέναντι πεζοδρόμιο.
2:57 Ακούγονται δύο δυνατοί πυροβολισμοί. Στην είσοδο του Πολυτεχνείου παρατάσσονται και άλλα τανκς. Ο ραδιοσταθμός του Πολυτεχνείου έχει διακόψει τη μετάδοσή του. Μπροστά στην πύλη του Πολυτεχνείου βρίσκονται ο αστυνόμος με το κράνος και τον τηλεβόα, ένας πολίτης, ένας συνταγματάρχης και μερικοί στρατιώτες. Ακόμα βρίσκεται και αντιπροσωπεία των κλεισμένων στο χτίριο.
2:59 Τρία τανκς εφορμούν προς το Πολυτεχνείο. Ενώ οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται, ένα ΑΜΧ 30 που βρίσκεται απέναντι από την κεντρική πύλη του Πολυτεχνείου οπισθοχωρεί λίγο και μετά πέφτει με ορμή πάνω της. Η πύλη γκρεμίζεται και πολλά κορμιά πλακώνονται. Το άρμα προχωρεί συντρίβοντας το οδόφραγμα που βρίσκεται από πίσω από την πύλη και που αποτελείται κύρια από αυτοκίνητα. Μετά την είσοδο του τανκ αστυνομικοί και άνδρες των ΛΟΚ μπαίνουν στο Πολυτεχνείο ενώ όσοι βρίσκονταν στην πύλη και δεν χτυπήθηκαν υποχωρούν στο εσωτερικό.

3:03 Ακούγονται ριπές πυροβόλων όπλων. Ηχούν οι σειρήνες των αρμάτων. Μέσα στο προαύλιο γίνονται συγκρούσεις ανάμεσα σε αστυνομικούς και αυτούς που βρίσκονται μέσα. Πυροβολισμοί ρίχνονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Όσοι προσπαθούν βγαίνοντας από την κεντρική πύλη να κατευθυνθούν προς τη

Στουρνόρα πυροβολούνται. Πολλοί πέφτουν. Στην είσοδο της Στουρνάρα γίνονται άγριες συμπλοκές μεταξύ των αστυνομικών και εξερχομένων. Οι αστυνομικοί πυροβολούν ασταμάτητα. Πολλοί πέφτουν βαριά τραυματισμένοι ή νεκροί. Όσοι διαφεύγουν συγκροτούν διαδηλώσεις στους γύρω δρόμους. Μέσα στο χτίριο οι συγκρούσεις γενικεύονται. Η κύρια μάχη γίνεται ανάμεσα στους αστυνομικούς και τους εξεγερμένους ενώ οι άνδρες των ΛΟΚ βοηθούν τους αστυνομικούς κύρια στο άδειασμα του χτίριου.

Οι εξεγερμένοι συντάσσονται σε φάλλαγγες με τα χέρια ψηλά και με τη συνοδεία ανδρών των ΛΟΚ βγαίνουν έξω. Στην Κεντρική Πύλη υπάρχει πλήθος αστυνομικών που χτυπά, συλλαμβάνει ή πυροβολεί τους εξερχόμενους. Στη συνέχεια δημιουργείται φάλαγγα των εξερχομένων που κυκλωμένοι από αστυνομικούς και στρατιώτες χτυπιούνταί αλύπητα. Στη γωνία Μπουμπουλίνας και Τοσίτσα βρίσκονται τραμπούκοι με τεράστια ξύλα που χτυπούν όσους σπάνε τον κλοιό. Από την πλευρά του Μουσείου ακούγονται συνέχεια πυροβολισμοί. Όσοι σπάνε τον κλοιό προς εκείνη την πλευρά επιστρέφουν πίσω μπρος στον κίνδυνο να δολοφονηθούν από τους οχυρωμένους ακροβολιστές. Από τις ταράτσες των γύρω χτιρίων, ελεύθεροι σκοπευτές ρίχνουν σε οποιαδήποτε ομαδική κίνηση που υπάρχει. Όσοι διαφεύγουν τη σύλληψη ή τον τραυματισμό, συγκροτούν διαδηλώσεις και κατευθύνονται προς την πλατεία Βικτωρίας και τα Πατήσια. Μέσα στο χτίριο οι νεκροί, οι τραυματίες και όσοι συλλαμβάνονται πληθαίνουν καθώς οι συγκρούσεις συνεχίζονται από χτίριο σε χτίριο. Μέσα στο πρόχειρο νοσοκομείο πολλοί τραυματισμένοι δολοφονούνται από αστυνομικούς που καταφθάνουν εκεί. Σκληρές συγκρούσεις γίνονται στο χτίριο Γκίνη και στην αίθουσα που είχε προετοιμασθεί για να γίνει η *«συναυλία θριάμβου»*, στις 17/11.

Πολλοί που διαφεύγουν από τον κλοιό βρίσκουν καταφύγιο στις γύρω πολυκατοικίες που έχουν αφεθεί ανοιχτές από τον κόσμο.

3:35 Το Πολυτεχνείο έχει αδειάσει. Ασθενοφόρα αρχίζουν να κουβαλούν από το χτίριο τραυματίες και νεκρούς. Οι πυροβολισμοί και οι συγκρούσεις συνεχίζονται στους γύρω από το Πολυτεχνείο δρόμους.

4:30 Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Κολιάτσου σταματά να μεταδίδει. Συνεχίζονται σποραδικές συγκρούσεις σε διάφορα σημεία της Αθήνας, κυρίως στην Πατησίων και τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Πυροβολισμοί εξακολουθούν να ρίχνονται παντού. Συνεργεία του στρατού και της αστυνομίας καθαρίζουν τους δρόμους.

Ο διευθυντής της αστυνομίας Χριστολουκάς πηγαίνει στο Πολιτικό Γραφείο και ενημερώνει τον πρωθυπουργό της χούντας Μαρκεζίνη, για την εξέλιξη της κατάστασης και τα μέτρα που πάρθηκαν από τις αστυνομικές δυνάμεις.

5:00 Τα τανκς αποχωρούν από το χώρο του Πολυτεχνείου. Κατευθύνονται προς το Πεδίο του Άρεως. Είκοσι άρματα μαζί με *«Τζαίημς»*. γεμάτα στρατιώτες κατεβαίνουν τη Λεωφόρο Κηφισίας με κατεύθυνση το κέντρο της Αθήνας. Τανκς και στρατός περικυκλώνουν το χτίριο της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης που έχει καταληφθεί από 3.000 άτομα. Αρχίζουν διαπραγματεύσεις γιά την αποχώρηση.

5:30 Ο Ραδιοσταθμός των κλεισμένων στο χτίριο της Πολυτεχνικής Θεσσαλονίκης σταματά αφού προηγουμένων εζήτησε να μη χρησιμοποιηθούν όπλα από τους στρατιώτες.

6:00 Εκκενώνεται η Πολυτεχνική Θεσσαλονίκης ενώ στους εξερχόμενους γίνονται συλλήψεις, ξυλοδαρμοί και έλεγχος στοιχείων. Συλλαμβάνεται ο δημοσιογράφος Δημ. Καϊστής που είχε μπει προηγούμενα στο χτίριο.
Στην Αθήνα, οι κλεισμένοι σε διάφορα σπίτια και πολυκατοικίες διαδηλωτές ξαναβγαίνουν στους δρόμους. Το Πολυτεχνείο είναι κυκλωμένο από ισχυρές δυνάμεις οπλισμένων αστυνομικών.
Η Αθήνα μοιάζει με βομβαρδισμένη πόλη. Στα Χαυτεία, Ομόνοια, Πανεπιστημίου, Κλαυθμώνος και σε δεκάδες δρόμους υπάρχουν ίχνη από οδοφράγματα, φωτιές, κατεστραμμένα αντικείμενα και αίματα. Όλα τα δημόσια χτίρια είναι κυκλωμένα από ισχυρές δυνάμεις αστυνομικών.
7:00 Ο κόσμος διώχνεται από τα πεζοδρόμια απέναντι από το Πολυτεχνείο. Κυκλοφορούν οι εφημερίδες και ο κόσμος διαβάζει τις ειδήσεις.
7:30 Αρχίζουν διαδηλώσεις στους δρόμους. Οικοδόμοι βγαίνουν από τα καφενεία της Ομόνοιας και της Κοτζιά συγκροτούν μαχητικές διαδηλώσεις και συγκρούονται με τους αστυνομικούς που υποχωρούν.
8:00 Οι διαδηλώσεις και οι συγκρούσεις συνεχίζονται. Ρίχνονται δακρυγόνα και πυροβολισμοί κατά των διαδηλωτών.
9:00 Οι συγκρούσεις συνεχίζονται με ένταση. Νέοι νεκροί και τραυματίες. Πλήθος μαθητών και φοιτητών μαζί με τους οικοδόμους συγκροτούν διαδηλώσεις στο κέντρο της Αθήνας. Ομάδες οικοδόμων στήνουν οδοφράγματα και χτυπούν αιφνιδιαστικά συγκεντρώσεις αστυνομικών.
Κοντά στο χτίριο του ΟΤΕ στήνεται τεράστιο οδόφραγμα από διαδηλωτές εργάτες. Συγκεντρώνεται δύναμη περίπου 4.000 διαδηλωτών που επιχειρούν να καταλάβουν το χτίριο του ΟΤΕ. Γίνονται σκληρές συγκρούσεις με αστυνομικούς και τανκς και οι διαδηλωτές υποχωρούν.
Διαδηλωτές επιχειρούν να καταλάβουν το Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών στην οδό Αριστοτέλους. Γίνονται συγκρούσεις με δυνάμεις αστυνομικών και τανκς που καταφθάνουν και οι διαδηλωτές υποχωρούν. Οδοφράγματα στήνονται στον κινηματογράφο *«Παναθήναια»* επί της Μαυρομιχάλη και λεωφόρου Αλεξάνδρας, στην Πατησίων, Αγγελοπούλου, Αχαρνών, Φαβιέρου.

Στην οδό Βούρβαχη στου ΦΙΞ διαδηλωτές ρίχνουν γλάστρες σε περιπολικά της αστυνομίας. Ο διευθυντής της αστυνομίας διατάζει να φύγουν οι γλάστρες από τα μπαλκόνια. Στα Χαυτεία, Ομόνοια, Σύνταγμα συνεχίζονται διαδηλώσεις και συγκρούσεις με αστυνομικούς. Μετά από επέμβαση των τανκς και πυκνούς πυροβολισμούς κατά των διαδηλωτών, διαλύονται.
11:00 Κηρύσσεται στρατιωτικός Νόμος. Ομάδες διαδηλωτών συνεχίζουν να συγκρούονται με τανκς και

αστυνομικούς από γωνία σε γωνία. Ρίχνοναι πέτρες και τούβλα εναντίον των τανκς. Πυκνοί πυροβολισμοί εξακολουθούν να ρίχνονται στο κέντρο της Αθήνας.
Στο Σύνταγμα γίνεται μεγάλη διαδήλωση μαθητών και μαθητριών που βρίσκεται αντιμέτωπη με τα τανκς. Οι δρόμοι της Αθήνας γεμίζουν από τανκς και πυκνές ομάδες στρατιωτών και αστυνομικών. Γίνονται μπλόκα στους δρόμους και χιλιάδες συλλήψεις. Οι διαδηλώσεις και οι συγκρούσεις συνεχίζονται μέχρι το βράδυ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΝΟΕΜΒΡΗ

Συνεχίζονται οι συγκρούσεις διαδηλωτών και αστυνομίας στο κέντρο της Αθήνας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 19 ΝΟΕΜΒΡΗ

Η σύγκλητος του Πολυτεχνείου ανακοινώνει:

«Εκ των συλλεγέντων μέχρι τούδε στοιχείων η Σύγκλητος διεπίστωσε ότι: α) μεγάλη πλειονότης των συγκεντρωθέντων εντός του ιδρύματος απετελείτο από πρόσωπα διαφόρων κατηγοριών, ξένα προς το Πολυτεχνείο».

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΗ

Στρατιωτικό πραξικόπημα ανατρέπει τον Παπαδόπουλο και την κυβέρνηση Μαρκεζίνη.
Ο νέος πρόεδρος της δημοκρατίας στρατηγός Φαίδων Γκιζίκης, ορκίζει κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Ανδρουτσόπουλο.